

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE
FAKULTA MEZINÁRODNÍCH VZTAHŮ

DIPLOMOVÁ PRÁCE

2007

Ekaterina Gorokhova

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE

Fakulta mezinárodních vztahů

Hlavní specializace: Mezinárodní obchod

Název diplomové práce:

**Analýza investičního prostředí Ruské
federaci a podmínky pro vstup
zahraničních investorů**

Vypracovala:

Ekaterina Gorokhova

Vedoucí diplomové práce:

doc. Ing. Anna Klosová, CSc.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „Analýza investičního prostředí Ruské federaci a podmínky pro vstup zahraničních investorů“ vypracoval(a) samostatně. Veškerou použitou literaturu a podkladové materiály uvádím v příloženém seznamu literatury.

V Praze dne

.....

Podpis

Poděkování

Na tomto místě bych chtěla poděkovat vedoucí mé diplomové práci doc. Ing. Anně Klosové, CSc za cenné rady, návrhy a připomínky při zpracování této diplomové práce. Zároveň bych chtěla poděkovat svým nejbližším za podporu při zpracování této práce.

Úvod	7
1 Zahraniční investice a investiční klima	9
1.1 Charakteristika přímých zahraničních investic	9
1.2 Formy kapitálového vstupu podniků na zahraniční trh	10
1.3 Efekty přímých zahraničních investic pro hostitelskou zemi.....	11
1.3.1 Pozitivní efekty přímých zahraničních investic	11
1.3.2 Negativní efekty přímých zahraničních investic	12
1.4 Pojem investiční klima	13
2 Zákonodárné a administrativní regulování přímých zahraničních investic	14
2.1 Pojem přímé zahraniční investice v souladu se zákony Ruské federace.....	15
2.2 Etapy rozvoje zákonodárství o zahraničních investicích.	16
2.3 Problémy právní báze Ruska	16
2.4 Zákony o zahraničních investicích	17
2.5 Právní režimy poskytované zahraničním investorům	20
2.6 Investiční pobídky	21
2.6.1 Pojem investiční pobídky	21
2.6.2 Státní garance zahraničním investorům na území Ruska.....	22
2.7 Daňové a celní regulování.....	25
2.7.1 Typy daňových úlev na místní a regionální úrovni.....	26
2.7.2 Podmínky poskytování daňových úlev	27
2.8 Podmínky pro vstup zahraničních investorů	27
2.8.1 Společnost plně ve vlastnictví zahraničních investorů.....	28
2.8.2 Založení filiálky zahraniční právnické osoby.	29
3 Současné investiční klima Ruské federace.....	30
3.1 Makroekonomická situace.....	32
3.1.1 HDP	33
3.1.2 Inflace.....	35
3.1.3 Nezaměstnanost.....	39
3.1.4 Platební bilance Ruska	42
3.1.5 Zahraniční investice do Ruska za rok 2006 a první pololetí 2007	48
3.2 Konkurenční výhody Ruska jako státu přitahujícího investice	50
3.3 Velké investiční projekty	53
4 Podmínky formování příznivého investičního klimatu	56

4.1	Vliv členství v obchodních blocích na příliv PZI	57
4.1.1	Vstup Ruské federace do WTO.....	57
4.1.1.1	Negativa členství Ruska v WTO	59
4.1.1.2	Pozitiva členství Ruska v WTO	60
4.2	Současný stav jednání ohledně přistoupení Ruska do WTO.....	61
4.3	Mezinárodní investiční rating Ruské federaci.....	62
5	. Česko ruská spolupráce	63
5.1	Rizika podnikání v Rusku pro Česko	63
5.2	Česko-ruská obchodní bilance	64
5.3	Český export a příležitosti na ruském trhu.....	65
5.4	Projekty budoucí rusko-české spolupráce	67
	Závěr.....	70
	Seznam použité literatury	73
	Internetové zdroje.....	74
	Seznam tabulek	75
	Seznam obrázků	76
	Příloha	77

Úvod

Nezávisle na průběhu tržních reforem ukazuje zapojení Ruska do světové ekonomiky, že pokrok ve společensko-ekonomickém rozvoji je zákonitým procesem. V poslední době se projevuje v Rusku stabilní sociálně-ekonomická situace. To všechno příznivě působí na ozdravení investičního klimatu ve státě. Zlepšení na makroekonomické úrovni může být využito k aktivizaci strukturálních reforem v různých ekonomických odvětvích, konkrétně v hmotné výrobě, což může zabezpečit trvalý finanční a ekonomický růst. Je zřejmé, že všechny pozitivní změny v rámci jednoho státu se realizují dlouhodobě, to znamená, že je třeba již dnes vytvářet podmínky pro zlepšení konkurenceschopnosti ruské ekonomiky na světových trzích.

V poslední době se v Rusku zřetelně projevuje příliv zahraničního kapitálu. To je spojeno především s politickou stabilizací a s vypracováním potřebné zákonodárné báze. Pro Rusko mají zároveň velký význam nejen zahraniční investice, ale i domácí investice. Mnoho lidí v období formování tržní ekonomiky získalo velké finanční prostředky, které byly uloženy v evropských a amerických bankách a v mnoha případech jsou tyto prostředky investovány v zahraničí. Stát usiluje o to, aby se tyto prostředky vrátily zpět do domácí ekonomiky a ovlivnily rozvoj ruské ekonomiky. Podle statistiky orgánů činných v trestním řízení bylo od počátku roku 1991 z Ruska vyvezeno 150 mld. dolarů USD, a není těžké si představit, jak by se tyto peníze projevily v ruské ekonomice.¹ Podmínky pro investování uvedených finančních zdrojů v Rusku je třeba hledat ve zlepšení investičního a podnikatelského klima a v makroekonomické politice, která bude předvídatelná a bude stimulovat ekonomický růst.

Cílem této práce je analýza investičního klimatu a investičního prostředí v Ruské federaci z makroekonomického a legislativního pohledu a uvedení podmínek pro vstup zahraničního investorů na ruský trh. Chci se dále věnovat charakteristice hlavních komparativních výhod Ruska pro zahraniční investory.

Práci jsem si rozdělila do pěti částí. První část bude věnovaná teorii přímých zahraničních investic. V ní uvedu základní charakteristiky přímých zahraničních investic, jejich význam a dopady pro hostitelskou zemi obecně.

¹ Urinson, J: O opatřeních pro aktivizaci investičního procesu.// Otázky ekonomiky, 1997, N7, str.11

Ve druhé části popíšu právní základ pro uskutečnění investiční činnosti, uvedu jaké jsou daňové úlevy a jaké v Rusku existují investiční pobídky, jaké poskytuje stát garance a chrání práva vlastníků a investorů.

V třetí části provedu analýzu současného investičního klimatu Ruska a zaměřím se zejména na charakteristiku těch, které přispívají k formování příznivého investičního klimatu. Ve této části své práce provedu stručnou analýzu současného stavu ekonomiky Ruska. Ke své analýze využiji základní makroekonomické ukazatele, kterými jsou hrubý domácí produkt, inflace, nezaměstnanost a platební bilance. Pohled na tyto ukazatele je nezbytný vzhledem k posouzení Ruské federace jako státu přitahujícího zahraniční investice. V příloze jsem rozdělila Ruskou federaci na ekonomické oblasti a uvedla jejich základní charakteristiky podle administrativních center, nerostných surovin, hlavních průmyslových odvětví a investičních perspektiv. Také ukážu vliv členství v obchodních blocích na příliv přímých zahraničních investic na příkladu vstupu Ruska do světové obchodní organizace. Kdy se tato jednání začala a ve kterém stadiu se nacházejí.

Jako samostatnou kapitolu jsem vydělila česko-ruskou spolupráci. Jsem z Ruska a studuji v České republice, vzájemné vztahy obou států mne velice zajímají. Historie ukazuje, že její obchodní a politické vztahy jsou těsně propojeny. V současnosti je Ruská federace třetím největším obchodním partnerem ČR. Vzhledem k těmto skutečnostem je otázka obchodních vztahů mezi těmito státy stále aktuální.

Znalost ruštiny posuzuji jako svou výhodu, a proto jsem se snažila používat aktuální informace z ruských informačních zdrojů. K získání aktuálních informací mi pomohlo „Russkoje ekonomičeskoje občestvo“ – Ruská ekonomická společnost, což je organizace, která se zabývá analýzou ekonomických a politických procesů v Rusku. Dalšími organizacemi, které mi poskytly potřebné informace jsou Centrální banka Ruska, Ministerstvo ekonomického rozvoje a obchodu RF, Ruský statistický úřad, stránky rozpočtového systému Ruské Federaci, Ministerstvo financí RF, Ministerstvo zdanění RF, Ruská asociace mezinárodních výzkumů, Institut komplexního strategického výzkumu, Dále jsou to Světová banka a Transparency International Česká Republika.

1 Zahraňní investice a investiční klima

1.1 Charakteristika přímých zahraničňích investic

Mezinárodní pohyb kapitálu je jedňím ze základů mezinárodních ekonomických vztahů. Existují dvě základňí formy kapitálu: zápůjčňí kapitál a výrobní kapitál. Hlavní rozdíl mezi těmito formami spočívá v tom, že výnosem zápůjčňího kapitálu je určité procento. Výnosy výrobního kapitálu neboli investice jsou dividendy. Velikost dividend závisí na dosaženém zisku. Výrobní kapitál má podobu přímých nebo portfoliových investic. Základňí odlišnost mezi přímými a portfoliovými investicemi spočívá v možnosti kontroly nad vloženými prostředky, portfoliové investice toto právo nemají.

Podle metodologie Mezinárodního měnového fondu zahraničňí investice lze rozdělit do tří skupin: přímé zahraničňí investice (dále PZI), portfoliové investice a ostatňí investice.

Podle definice Mezinárodního měnového fondu portfoliové investice jsou nákup akcií a dlužňích cenných papírů subjektu rezidentem jednoho státu, který je rezidentem jiného státu za účelem dosažení výnosů. Portfoliové investice je vklad, který s sebou nese právo kontrolovat vložené prostředky. To jsou finančňí nástroje, se kterými se dá obchodovat na finančňích trzích.

Skupina ostatňí investice do sebe zahrnuje jiné dlouhodobé a krátkodobé investice. To jsou především obchodňí úvěry, bankovňí půjčky, finančňí leasing, úvěry od Mezinárodního měnového fondu a dalších mezinárodních organizací, krátkodobá depozita atd.

Pod pojmem přímé zahraničňí investice Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD) definuje záměr rezidenta jedné ekonomiky získat trvalou účast v podnikatelském subjektu, který je rezidentem jiné ekonomiky. Přímé zahraničňí investice jsou zpravidla dlouhodobé a jsou spojené s vlastnictvím akcií.² V obchodňí bilanci se pod zahraničňími investicemi rozumí získání 10% a většého podílu na základňím jměňí podniku.

Přímé zahraničňí investice se skládají z několik a složek:

Základňí jměňí + reinvestovaný zisk + ostatňí kapitál

² OECD: <http://www.oecd.org/dataoecd/10/16/2090148.pdf>

Základní jmění je vklad nerezidenta do základního jmění společnosti, vklady v dceřinných společnostech a přidružených podnicích.

Položka reinvestovaný zisk do sebe zahrnuje podíl zahraničního investora, a to v poměru k přímé majetkové účasti na zisku či ztrátě společnosti sníženém o proplacené dividendy. Výpočet reinvestovaného zisku lze vyjádřit vztahem:

$$\text{Reinvestovaný zisk} = \text{zisk běžného roku po zdanění} + \text{nerozdělený zisk z minulých období} \\ - \text{ztráta běžného roku} - \text{nehrazená ztráta z předchozích let} - \text{dividendy.}$$

Ostatní kapitál do sebe zahrnuje poskytnuté a přijaté úvěry, včetně dluhových cenných papírů a dodavatelských úvěrů mezi přímými investory a společnostmi, v nichž mají majetkovou účast, pobočkami a přidruženými podniky. Tyto úvěrové vztahy jsou zachyceny v mezipodnikových pohledávkách a závazcích.³

1.2 Formy kapitálového vstupu podniků na zahraniční trh

Přímé zahraniční investice lze uskutečňovat několika způsoby. Jednou z možností kapitálového vstupu na zahraniční trh je Investice na zelené louce, což znamená vytváření zcela nové společnosti. Zahraniční investor se stává jediným společníkem, což mu dává výlučné řídicí a rozhodovací pravomoci.

Druhou možností vstupu jsou fúze a akvizice. Rozdíl mezi těmito formami vstupu spočívá v tom, že v případě fúze obě společnosti zanikají a vytváří se zcela nová společnost. Akvizice obecně znamená získání. Během akvizice dochází k právnímu nebo ekonomickému spojování podniků.

Další možností kapitálového vstupu na zahraniční trh je uzavření dohody o společném podniku – joint venture – s domácím podnikem. „Joint venture funguje tak, že většinou domácí podnik spolu s další zahraniční firmou či organizací vytvoří novou společnost (většinou akciovou společnost). Cílem je spojit přednosti či zkušenosti obou partnerů, např. zahraniční firma může nabídnout peníze či prověřenou značku, domácí má zase lepší znalosti místního trhu.“⁴ Společný podnik – joint Ventura pak představuje samostatnou právnickou osobu, která vystupuje v obchodně-závazkových vztazích svým jménem.

³ Kalínská, E.: Přímé zahraniční investice a jejich úloha v regionu střední a východní Evropy. 1. vyd. Praha: Vysoká škola ekonomická 1999. ISBN 80 – 7079 – 287 – 6, str. 5.

⁴ http://cs.wikipedia.org/wiki/Joint_venture

Poslední možností kapitálového vstupu podniku na zahraniční trh je získání majetkového podílu v domácím podniku.

1.3 Efekty přímých zahraničních investic pro hostitelskou zemi

Přímé zahraniční investice hrají velkou roli především pro integrace národních ekonomik do celosvětového hospodářství. Avšak „přímé zahraniční investice nejsou jen rozšířením mezinárodního obchodu o volný pohyb kapitálu jako výrobního faktoru, ale dotýkají se celé řady efektů přímo ovlivňujících vývoj národních ekonomik a světového trhu jako instituce.“⁵ Je věnována velká pozornost zkoumání faktorů, podmiňujících příliv přímých zahraničních investic a přímých a nepřímých efektů, které z těchto investic pro hostitelskou zemi vyplývají.

1.3.1 Pozitivní efekty přímých zahraničních investic

Velkým přínosem přímých zahraničních investic pro hostitelskou zemi je zvětšení objemu finančního kapitálu, který lze použít k hospodářskému růstu. Dalším pozitivním efektem je zavedení moderních technologií, které napomáhají ke zvýšení produktivity práce, efektivnějšímu využívání přírodních zdrojů atd. Růst kvalifikace domácího pracovního kapitálu lze buď zlepšením technické kompetence pracovníků či znalostí a dovedností v oblasti podnikového řízení. Tím, že dceřinné společnosti investují do vzdělání svých zaměstnanců, mohou pak zaměstnanci předávat získané informace nebo zakládat své vlastní společnosti a tím způsobit šíření technologií.

Zakládání dceřinných společností velkých Trans-nacionálních korporací (TNK) usnadňuje přístup na světové trhy díky zlepšení image domácích produktů a podniků, díky reputaci mateřské společnosti. Mateřská společnost poskytuje dceřinné společnosti své distribuční kanály, kontakty na své obchodní partnery v zahraničí. Dále je se založením dceřinné společnosti spojeno vytváření nových pracovních míst a tím i snížení nezaměstnanosti v ekonomice.

Za jeden z nejdůležitějších pozitivních efektů lze označit zlepšení institucionálního klimatu hostitelské země, a to tím, že se zlepšuje ochrana práv vlastníků, fungování veřejné správy a etiky podnikání. Přímé zahraniční investice vytvářejí tlaky na vlády přijímajících

⁵ Zdražilová, D.: Mezinárodní management. 1vyd. Praha: Vysoká škola ekonomická 2004. ISBN 80-245-0683-1, str. 26

států s cílem získání zvláštních výhod ve formě investičních pobídek. Hlavní přínos z toho je postupná liberalizace trhu.

Přímé zahraniční investice mohou způsobit expanze národních podniků na zahraniční trh, a to díky růstu produktivity práce a vnějších ekonomických vztahů spojených s poskytováním moderních technologií.

1.3.2 Negativní efekty přímých zahraničních investic

Avšak přímé zahraniční investice mohou s sebou přivést i negativní efekty. To je především vytěsnění domácích investic investicemi zahraničními. Domácí firmy jsou vytěsňeny konkurenceschopnějšími zahraničními společnostmi (Trans-nacionálními korporacemi).

Dalším negativním jevem může být úpadek domácí dodavatelské sítě kvůli tomu, že zahraniční společnosti s sebou přinášejí svůj dodavatelsko-odběratelský řetězec. Tím pádem hostitelská země může ztratit kontrolu nad národní výrobou a výběrem strategií rozvoje.

Přímé zahraniční investice ve formě fúze a akvizic mohou způsobit růst nezaměstnanosti kvůli propouštění pracovníků. Zlepšení technologií, jak již jsem uvedla výše, vede ke zvýšení produktivity práce, tím pádem dochází k útlumu pracovně náročných výrobků a vede pak k uvolnění pracovní síly, kterou ekonomika za těchto podmínek nemusí být schopná absorbovat.

Jak již bylo popsáno, PZI zvyšují produktivitu práce. Na tento jev se dá dívat z dvojího úhlu pohledu. Na jedné straně je to pozitivní jev, avšak na druhé straně PZI způsobují růst poptávky na kvalifikovanou pracovní sílu a tím způsobí růst příjmů domácností, protože v některých trans-nacionálních korporacích jsou mzdy mnohem vyšší než v domácích firmách. Zároveň se snižují příjmy domácích firem kvůli rostoucí konkurenci

Přímé zahraniční investice mohou negativně ovlivnit platební bilanci hostitelské země v případě, že pro zvýšení výroby bude potřeba zvýšit import materiálu, polotovarů a zboží.

PZI mají zpravidla dlouhodobý charakter, čím vyšší je doba investic, tím vyšší je repatriovaný zisk. Zároveň zde existuje nebezpečí, že zisky vytvořené v hostitelské zemi nebudou použity na další investice, ale mateřská společnost rozhodne o jejich využití jinak. Dost často se stává, že objem vyvezeného kapitálu ve formě zisku mnohokrát převyšuje původní investice.

Ve snaze optimalizovat daňovou zátěž mohou TNK přelévat své zdroje díky manipulaci s transferovými cenami a zisky vykazovat v zemích s výhodnějšími daňovými sazbami. To má za následek snížení daňových výnosů v hostitelské zemi.

Za negativní jev lze taky označit apreciaci domácí měny, která je následkem přebytku kapitálu. Tento jev ovlivňuje především pozice domácích vývozců, kteří na zahraničních trzích konkurovali především nízkou cenou.

1.4 Pojem investiční klima

„Investiční klima je souhrn právních, ekonomických, politických a sociálních faktorů určujících atraktivitu státu pro zahraniční investice. Každý z těchto faktorů hraje důležitou roli pro charakteristiku investičního klimatu státu.“⁶

Mezi státy existují značné ekonomické a politické rozdíly. Proto při definování investiční přitažlivosti země nutno brát v úvahu makroekonomické faktory, právní regulování a různé míry zaměřené na přilákání a stimulování přímých zahraničních investic. Faktory určující investiční atraktivitu státu lze rozdělit do několika skupin.

K první skupině patří právní faktory. Do těchto faktorů jsou zahrnuty stabilita a průzračnost právního systému hostitelské země, zvláštnosti národního režimu a režimu největších výhod, formy státních garancí zahraničním investorům, kvalita státní správy, úroveň dodržení legitimacy a právního řádu, ochrana vlastnických práv.

Druhou skupinu faktorů určují makroekonomické faktory, ke kterým patří makroekonomické ukazatele, velikost vnitřního trhu, dynamika vývoje národní měny. Pak je to úroveň politické nejistoty, demografické ukazatele atd.

Další skupinou faktorů jsou geografické a přírodně politické podmínky. K těmto faktorům patří bohatství přírodních zdrojů a stav životního prostředí.

Pro zahraniční investory je důležitý daňový systém státu. Především sazba daně z příjmů, specifikum finančních úlev, cena a úroveň kvalifikované pracovní síly, úroveň rozvoje objektů infrastruktury, administrativní podmínky spojené se vstupem přímých zahraničních investic a další faktory.

K tomu, aby se posoudila investiční atraktivita země, lze využít eklektické paradigma Johna Dunninga neboli koncepce OLI (ownership-specific advantages, location specific variables, internalization advantages – OLI) vyvinutou Johnem Dunningem

⁶ Livencev, N., Kosťunina, G.: MEZDUNARODNOE DVIZENIE KAITALA, mezinárodní pohyb kapitálů. 1 vyd. Moskva: Ekonomist, 2004. ISBN 5-98118-012-9, str. 66

v sedmdesátých letech 20. století. Toto paradigma popisuje podmínky, při kterých společnost neboli TNK dá přednost přímým zahraničním investicím před exportem své produkce. Tyto podmínky jsou rozděleny do tří skupin:

1. Komparativní výhody země, které jsou dány nehmotnými aktivy, zejména vlastními technologiemi (know how), které jsou spojené s řízením.
2. Národními komparativními výhodami, jako je např. velikost vnitřního trhu, nízké výrobní náklady, rozvinutá infrastruktura, vysoká kvalifikace i nízká cena pracovní síly.
3. Výhody internacionalizace, to znamená existence afilovaných společností, konkurence mezi nezávislémi investory a recipienty.

První a třetí podmínka charakterizuje specifikum společnosti, druhá – specifikum státu celkem. Pokud hostitelská země má jen první podmínku, pak zahraniční investor vybere strategie licencování a prodeje patentů k tomu, aby pronikl na vnitřní trh hostitelské země. Pokud je první a třetí podmínka, pak přímé zahraniční investice jsou nejvhodnější formou vstupu na vnitřní trh hostitelské země.⁷

2 Zákonodárné a administrativní regulování přímých zahraničních investic

Přilákání zahraničních investic je základním cílem každého současného rozvíjejícího se státu. Rusko by mělo vytvořit příjemné investiční klima pro založení podniků se zahraničními investicemi. Rusko by mělo garantovat práva investorů. Pro investiční klima hraje velkou roli politická a ekonomická stabilita, avšak všechno by se mělo odvíjet ze zákona.

Výzkumníci říkají, že existující zákonodárství o podnicích se zahraničními investicemi má přechodný charakter, to znamená, že by měla být vytvořena nová legislativa, která vezme na zřetel praxi z veškerých nedostatků a předností minulého investičního zákonodárství.

V současné době je minimálním požadavkem pro přilákání zahraničních investic vyřešení problémů právního a institucionálního charakteru.

⁷ Livencev, N., Kosťunina, G.: MEZDUNARODNOE DVIZENIE KAITALA, mezinárodní pohyb kapitálů. 1 vyd. Moskva: Ekonomist, 2004. ISBN 5-98118-012-9, str. 66-67

2.1 Pojem přímé zahraniční investice v souladu se zákony Ruské federace

Zahraněční investice lze členit do dvou skupin: soukromé a státní. Za státní investice jsou považovány půjčky a úvěry, které poskytuje jeden stát nebo skupina států jinému státu. V tomto případě se mluví o vztazích mezi státy, které jsou regulovány mezinárodními smlouvami a normami mezinárodního práva. Pro státní investice je charakteristický velký objem investovaných prostředků, které jsou investovány především do infrastruktury, a dlouhodobá návratnost investovaných prostředků. Pro státní investice je možná existence vertikálních vztahů, kdy skupina soukromých bank poskytuje úvěry státu jako takovému.

Definice zahraničních investic je zakotvená v odstavci 3 článku 2 zákona „o zahraničních investicích na území Ruské federace“. Zahraniční investice, „to je vklad zahraničního kapitálu do objektu podnikatelské činnosti na území jiného státu ve formě objektů občanských práv, patřících zahraničnímu investorovi, včetně peněz, cenných papírů, jiného majetku, majetkových práv, zvláštních práv na výsledky intelektuální činnosti mající peněžní ekvivalent a také služeb a informací.“⁸.

Podle zákona „o zahraničních investicích na území Ruské federace“ jsou vymezeny tři druhy přímých zahraničních investic, které lze uskutečnit na území Ruska. To jsou:

- Nákup zahraničním investorem nejméně 10% podílu na základním kapitálu podnikatelských subjektů, založeného nebo nově vytvářeného podniku na území Ruska ve formě obchodní společnosti nebo jiné společnosti v souladu s občanským právem RF.
- Vklady kapitálu do základního jmění filiálek zahraniční právnické osoby nově založené na území Ruska
- Poskytování leasingu u určitého druhu zařízení s celkovou celní hodnotou nejméně 1 000 000 rublů. Do těchto zařízení patří jen ta, která jsou zmíněna v částech XVI a XVII obchodní nomenklatury zahraničně ekonomické činnosti Společenství nezávislých států (dále ON ZEČ SNS). V části XVI ON ZEČ SNS jsou zahrnuty: auta, stroje, elektrotechnické zařízení, jejich součásti, nahrávací a reprodukční zařízení, zařízení na nahrávání a vytváření televizního obrazu, jejich součásti a příslušenství. V části XVII ON ZEČ SNS jsou

⁸ Odstavec 3 článku 2 zákon „o zahraničních investicích na území Ruské federaci“.

zahrnutý pozemní dopravní prostředky, letadla, plavidla a k těmto prostředkům patřící vybavení a příslušenství.

Portfoliové investice jsou vklady zahraničního kapitálu do akcií, které představují méně než 10% celkových aktiv podniku či dluhových cenných papírů.

2.2 Etapy rozvoje zákonodárství o zahraničních investicích.

První etapa se datuje intervalem roku 1989 do konce roku 1996. Tato etapa je charakterizována ekonomickými reformami a shoduje se s etapou privatizace státního majetku. Během této periody byl přijat zákon č. 1545-1 od 4. července „o zahraničních investicích do RSFSR“. Pod pojmem zahraniční investice byly chápány veškeré druhy majetkových a intelektuálních hodnot, ukládané zahraničními investory do podnikatelské činnosti za účelem dosažení zisku.

Druhá etapa zahrnuje periodu od začátku roku 1996 do roku 1999-2000. Během této etapy se formuje trh portfoliových investic, vytváří se systém orgánů státního regulování finančního trhu. Tato etapa byla zahájena přijetím zákona č. 39-FZ od 22. dubna „o trhu cenných papírů“, přijetím federálního zákona č. 117 z 23. června 1999 „o ochraně konkurence na finančních trzích“. 9. července 1999 byl prezidentem podepsán zákon „o zahraničních investicích“.

Třetí, současná etapa, pokračuje do dneška. Tato etapa je zaměřená na další rozvoj investičního zákonodárství v Rusku v souladu s mezinárodními normami.

Jedním ze směrů rozvoje investičního zákonodárství se stala snaha o diverzifikaci forem a způsobů provádění investic.

2.3 Problémy právníkové báze Ruska

Problémy právníkové báze Ruské federaci spočívají především v tom, že zákony jsou velme často v nesouladu mezi sebou a podepsanými mezinárodními smlouvami. V zákonu o zahraničních investicích vymezen mnohem užší pojem „zahraniční investice“, než je tomu v Soulské konvenci, kterou podepsalo a ratifikovalo Rusko. Tímto druhým problémem lze označit rozptýlenost normativních aktů Ruska jako příklad lze uvést Zákon o zahraničních investicích, který nereguluje vklady zahraničního kapitálu u bank a úvěrových organizací. Není taky nikde popsán mechanismus účasti zahraničních investorů v privatizaci. Dalším problémem je časté změny zákonů a právních norem. Často se mění dovozní cla a daňové sazby.

Řešením by mělo být přijetí společného zákona, který by reguloval všechny aspekty spojené s investováním.

Dalším problémem pro investory v Rusku je problém institucionální. Na začátku 90. let existoval projekt vytvoření speciálního orgánu RAMSIR (Ruská agentura mezinárodní spolupráce a rozvoje). Tento orgán měl zahrnovat instituce, které by musely plnit takové funkce jako:

1. registrace a vydání licence (Federální komora pro registrace)
2. databáze investičních projektů (Rosinforminvestcentr)
3. financování projektů a poskytnutí vládních garancí (Ruská banka pro rekonstrukci a rozvoj)
4. realizace prioritních investičních projektů (Státní investiční korporace) atd.

Ve skutečnosti to znamenalo vytvoření jediného orgánu pro investory. Bohužel, tento projekt byl zamítnut. V současné době neexistuje podobný orgán a jeho funkce jsou rozptýlené mezi velké množství různých institucí, což má negativní vliv na vytvoření příznivého prostředí pro investory.

Ručitelem ochrany práv soukromého vlastnictví a práv zahraničních občanů, kteří se nacházejí na území Ruské federace, je Listina základních prav a svobod Ruska.

Registrace právnických osob se zahraniční účastí se uskutečňuje v souladu s federálním zákonem č.129-FZ z 8. srpna 2001 „O státní registraci právnických osob a individuálních podnikatelů“ a Občanským zákoníkem Ruské federace.

2.4 Zákony o zahraničních investicích

Investiční činnost na území Ruska je regulována dvěma základními zákonodárnými akty:

Federální zákon č. 39-FZ z 25.02.1999 „O investiční činnosti v Ruské federaci, prováděné ve formě kapitálových vkladů“.

Tento zákon určuje právní a ekonomické základy investiční činnosti prováděné ve formě investičních vkladů na území Ruska a stanoví stejné záruky práv, zájmů a majetků subjektů investiční činnosti, které se uskutečňují ve formě investičních vkladů bez ohledu na formy vlastnictví.

Federální zákon č. 160-FZ z 9.07.1999 „O zahraničních investicích na území Ruské federace“

Federální zákon určuje základní záruky práv na investice zahraničních investorů, z nich plynoucí příjmy a výnosy a podmínky podnikatelské činnosti na území Ruska.

Pod tlakem prezidenta Ruské federace Vladimíra Putina bylo v roce 2001 přijato několik nových zákonů. Cílem zákonů je zlepšit průhlednost daňové a legislativní situace, aby se zvýšila přitažlivost Ruska pro zahraniční investory. Konkrétně byl přijat komplex zákonů který zjednodušuje registraci podniku, snižuje počet činností, na které se musí vydávat licence, a snižuje počet prověrek. Bylo také podstatně sníženo daňové břemeno.

Zákony, které zabezpečují rozšíření investičních možností, které jsou poskytovány investorům, jsou:

- **Federální zákon č. 156-FZ „o investičních fondech z 29. listopadu 2001“**
- **Federální zákon č. 111-FZ „o investování prostředků určených na financování kumulující části pracovního důchodu v Rusku“.**

Je třeba zdůraznit velký pokrok v rozvoji a přizpůsobování ruského investičního zákonodárství v souladu s mezinárodními normami. Hlavním úspěchem se stalo to, že zákonodárce se začal rozlišovat mezi přímými a portfoliovými investicemi. V souvislosti s tímto byla přijata novela federálního zákona „o zahraničních investicích v Rusku“ a novela zákona „o investiční činnosti na území Ruské federace prováděné ve formě kapitálových vkladů“.

Právní regulování zahraničních investic na území Ruska je prováděno federálním zákonem „o zahraničních investicích v Ruské federaci“ (s následujícími změnami a doplněními z 8. prosince roku 2003) (dále – Zákon o zahraničních investicích, Zákon), dalšími federálními zákony a jinými právními normami a také mezinárodními smlouvami, kterými je vázáno Rusko (odst.1 st.3 Zákona).

V odstavci 1 článku 1 Zákona o zahraničních investicích je zdůrazněno, že tento zákon se nevztahuje na vklady zahraničního kapitálu do ruských bank, úvěrových organizací, pojišťoven. Tyto vztahy jsou regulovány legislativou Ruska o bankách a bankovní činnosti.⁹

Zákon se také nevztahuje na vklady zahraničního kapitálu do nepodnikatelských subjektů za účelem dosažení společných cílů. Do těchto cílů jsou zahrnuty cíle vzdělávací, charitativní, vědecké nebo náboženské a další. Tyto vztahy jsou regulovány zákony Ruska o neziskových organizacích, zejména zákonem č. 7 FZ z 12. ledna 1996 o neziskových organizacích (se změnami a doplněními).

⁹ Federální zákon č.395-I „o bankách a bankovní činnosti“ od 2 prosince 1990 (se změnami a doplněními)

Je třeba vyčlenit zákon č. 39-FZ z 25. února 1999 „o investiční činnosti V Rusku prováděné ve formě kapitálových vkladů“ (se změnami od 2. ledna 2000, 22. srpna 2004) (dále zákon o investiční činnosti).

V článku 5 zákona o investiční činnosti je stanoveno, že tyto vztahy jsou regulovány mezinárodními smlouvami, kterými je Rusko zavázáno, občanským zákoníkem Ruska, zmíněným Federálním zákonem a dalšími federálními zákony a normativními akty Ruska.

Systém mezinárodních smluv o investiční činnosti, kterými je Rusko zavázáno, zahrnuje: Soulskou konvenci z roku 1985 o založení mnohostranné agentury, zaměřené na poskytování garancí investicím (Soul, 11. října 1985), Konvence o regulování investičních sporů mezi státy a fyzickými a právníckými osobami jiných států (Dohoda o podporování a vzájemné ochraně investic, Dohoda o zamezení dvojitého zdanění, Dohoda o podpoře kapitálových investic).

Právní vztahy, týkající se zahraničních investic, se regulují nejen federálními normativními akty, ale i akty subjektů federace. Zákon „o zahraničních investicích v Ruské federaci“ umožňuje subjektům Ruské federace přijímat odlišné normativně-právní normy, regulující zahraniční investice. Regulace se týká řízení zahraničních investic a také společného spravování zahraničních investic Ruskem a subjekty Ruské federace. Spravování by mělo být v souladu s dnešním Federálním zákonem a dalšími federálními zákony. Mnohé subjekty federace již využily své právo na dodatečné regulování zahraničních investic.

V souladu s Federálním konstitučním zákonem „o vládě Ruska“, Federálním zákonem „o zahraničních investicích na území Ruské federace“ vláda Ruska zpracovává a vytváří politiku ve sféře mezinárodní investiční spolupráce.

Zákon přiděluje vládě Ruska velké pravomoci ve sféře regulování zahraničních investic.

1. Vypracování a schválení akreditačních pravidel pro filiálky zahraničních právníckých osob v Rusku.
2. Schvalování seznamu prioritních investičních projektů a postupu při jejich registraci.
3. Určovat kritéria nepříznivých změn s cílem uplatnění „dědečkovy klauzule“¹⁰.

¹⁰ Předpoklad neměnnosti depozitních a kreditních úrokových sazeb, které byly přijaté do zavedení nových pravidel nebo změny sazeb.(poznámka autora)

4. Určovat kritéria zákazu a omezení realizace zahraničních investic.

V souladu se zákonem je vláda zmocněna:

1. Kontrolovat přípravování a podepisování investičních dohod o realizaci velkých investičních projektů.
2. Kontrolovat, zda zahraniční investoři a ruské podnikatelské subjekty se zahraniční účastí dodržují povinnosti vyplývající z investičních dohod.
3. Zbavovat zahraniční investory a ruské společnosti se zahraniční účastí veškerých výhod v případě porušení legislativy Ruska.

2.5 Právní režimy poskytované zahraničním investorům

V souladu s praxí, která vznikla ve světě pro zahraniční investory, může být poskytnut jeden ze dvou právních režimů. Buď národní režim nebo režim největších výhod. Rozdíl mezi těmito režimy spočívá především v poskytovaných podmínkách pro uskutečnění investiční činnosti. Při poskytování národního režimu zahraniční investor, s některými výjimkami¹¹, vystupuje jako rovnoprávný subjekt. Národní režim znamená, že veškerá práva zahraničních osob jsou určována místními (národními) zákony, ne zákony státu vzniku investic. Při tom národní režim nesmí být horší než režim poskytovaný národní právnické osobě (neboli národnímu kapitálu).

Princip největších výhod spočívá v tom, že stát, do kterého směřují zahraniční investice, poskytuje státu investujícímu kapitál (jeho právnickým nebo fyzickým osobám) v jedné z odsouhlasené oblasti jejich spolupráce stejné podmínky, které již byly poskytnuty nebo budou poskytnuty kterémukoli jinému investujícímu státu (jeho právnickým nebo fyzickým osobám) v budoucnosti. To znamená, že nikdo z investorů nemůže být zvýhodněn před ostatními. Objem poskytovaných slev a výhodných podmínek záleží na dohodě smluvních stran. Strany si mohou dohodnout používání tohoto principu buď jen pro ekonomickou spolupráci nebo ho mohou aplikovat na vzájemný obchod, mořeplavbu atp.

Podle odstavce 1 článku 4 zákona o „zahraničních investicích...“ by měl být zahraničnímu investoru poskytnut právní režim obdobný tomu, jaký je poskytnut ruským právnickým a fyzickým osobám pro uskutečnění jejich podnikatelské činnosti, za výjimek stanovených ve federálním zákoně.

¹¹ Důlní a zbrojní průmysl, bankovníctví, pojišťovnictví.

2.6 Investiční pobídky

2.6.1 Pojem investiční pobídky

To, že firma vstoupí či nevstoupí na trh, má obrovský vliv na úroveň a druh podpory zahraničních investic této země ze strany státu. „Investiční pobídky lze charakterizovat jako určitou „slevu“ investorovi, který se rozhodne zapojit svůj kapitál v určité zemi.“¹² Každá země má své komparativní výhody a své podmínky pro různé typy investic. Stát s velkým potenciálem kvalifikované pracovní síly a s průmyslovou tradicí získá zcela jiného investora než země bohatá na nerostné suroviny a s velkým počtem nezaměstnaných na celkový počet obyvatel. „Mezi faktory, které ovlivňují rozhodování potenciálních zahraničních investorů patří:

- blízkost a vůbec potenciální existence případných dodavatelů či odběratelů,
- stupeň volnosti pohybu zboží (celní politika) a pracovních sil,
- daňová politika,
- infrastruktura, tradice, kvalifikace pracovních sil,
- úroveň průměrných mezd a tím i velikost mzdových nákladů a daně
- různá místní omezení“¹³

Z existence těchto faktorů vyplývají různé druhy investičních pobídek:

- „slevy na daních z příjmů podle zvláštního právního předpisu,
- převod technicky vybaveného území za zvýhodněnou cenu,
- hmotná podpora vytváření nových pracovních míst podle zvláštního právního předpisu,
- hmotná podpora rekvalifikace zaměstnanců podle zvláštního právního předpisu,
- převod pozemků podle zvláštního právního předpisu, evidovaných v katastru nemovitostí jako zemědělské pozemky a převod ostatních druhů pozemků, a to za ceny zjištěné podle zvláštního právního předpisu účinného ke dni uzavření smlouvy o převodu“¹⁴

„Rusko používalo a používá různé způsoby přilákání zahraničních investorů. Nejvýznamnější z nich jsou:

¹² Eva Cihelková, Jana Křížíková, Hana Kunešová, David Martinčík, Světová ekonomika, nové jevy a perspektivy C.H.Beck, 2001, s.35

¹³ Eva Cihelková, Jana Křížíková, Hana Kunešová, David Martinčík, Světová ekonomika nové jevy a perspektivy C.H.Beck, 2001, s.35-36

¹⁴ <http://business.center.cz/business/pojmy/pojem.aspx?PojemID=474>

1. Volná ekonomická zóna, která zprošťuje investora platby daně. Rusko používá tento způsob pro přilákání investorů do svých zaostalých regionů. Problémy se nejčastěji vyskytují kvůli nedokonalosti právní báze a informační podpory.
2. Zóna ekonomického rozvoje. Rusko se dohodlo na odstranění části vnějšího dluhu s MMF a Světovou bankou a poskytuje za to investorům politickou garanci. Certifikát, který dostává investor od MMF, ho pojistí následujícím způsobem. Při úspěšném fungování jde stanovená část ze zisku investora na splacení vnějšího dluhu, v případě ztráty investice MMF zvýší dluh o tuto částku.
3. Smlouva o rozdělení produkce. Investor je osvobozen od platby daně, ale na rozdíl od volné ekonomické zóny není podmínkou, aby podnikal na konkrétním území. Musí však odevzdávat část surovin nebo jejich peněžní ekvivalent státu.¹⁵

2.6.2 Státní garance zahraničním investorům na území Ruska

Kvůli ochraně národních zájmů v oblasti ekonomického rozvoje jsou legislativou Ruské federace stanovena některá bezpečnostní opatření v uzavřeném seznamu odvětví, kterými jsou telekomunikace, hromadné sdělovací prostředky, letecký průmysl, vlastnické právo k půdě, pozemní doprava, bankovníctví a přirozené monopoly.¹⁶

Ochrana práv vlastníků portfoliových investic je upravena ve federálním zákoně č. 39-FZ z 22.04.1996 „O trhu cenných papírů“.

V současné době mezi Ruskem a státy Evropy, Asie, Afriky a Ameriky probíhají jednání s cílem uzavření dvoustranných dohod o vzájemném stimulování a ochraně investic (kapitálových vkladů).

Poprvé se dohody začaly používat na konci 40. let, zpočátku výhradně mezi rozvinutými zeměmi, ale pak se rozšířily na vztahy mezi rozvojovými zeměmi a zeměmi s transformující se ekonomikou. Tyto dohody mají rámcový charakter a nepředpokládají vytváření přednostního postavení zahraničních investic. Dohody poskytují možnosti transformace národního zákonodárství, což hraje důležitou roli pro státy s nerozvinutou

¹⁵ ŠEVELEVA, A.:– Přilákání zahraničního kapitálu do Ruska, Moskva, 2000

¹⁶Myslí se na státní elektrárny a jiné monopoly (poznámka autora)

právní infrastrukturou. Je to spojeno s tím, že dohody mají soubor norem určujících příznivé investiční klima.

Hlavním obsahem mezinárodních dvoustranných investičních dohod jsou mezinárodní závazky Ruska týkající se garancí ochrany zahraničních investic. V dohodách se předpokládají obecné principy ochrany zahraničních investic (mezinárodní standardy), ke kterým patří poskytování národního režimu při zachování státem suverénního práva rozhodovat o otázkách tolerance zahraničních investic, a jiných opatření majících stejné následky jako nacionalizace (opatření ohledně expropriace) zahraničního majetku, garance převodu plateb náležejících zahraničnímu investorovi (součet příjmů, kompenzace, náhrady škod v důsledku přijetí aktů o nacionalizaci a jiných opatření expropriace), garance používání adekvátních postupů při řešení investičních sporů.

K tomuto okamžiku již nabylo platnosti 37 dohod.

Zahraniční investoři velice riskují tím, že směřují svou činnost do států s transformující se ekonomikou kvůli ekonomické a politické nestabilitě. Riskují především tím, že v případě změny legislativy mohou být zbaveni očekávaných finančních výsledků. Je v zájmu státu vytvořit komplex garancí a mechanismů jejich realizace. Jen soubor faktorů napomůže přilákání dlouhodobých zahraničních investic do ekonomiky Ruska.

Podle zákona č. 39-FZ z 25.02.1999 „O investiční činnosti v Ruské federaci, prováděné ve formě kapitálových vkladů“. Mezi garance poskytované státem patří:

- Garance právní ochrany investiční činnosti na území Ruska.(článek 5 zákona o zahraničních investicích v Rusku)

Tato garance zahrnuje právo zahraničních investorů na náhradu škody, která byla způsobena protiprávním jednáním (nečinností) státních orgánů, orgánů místní samosprávy nebo úředních osob těchto orgánů.

- Garance pro zahraničního investora využívat různých forem realizace investiční činnosti na území Ruska.(článek 6 zákona)

Zahraniční investor může provádět investiční činnost ve všech formách v souladu se zákony RF. Do těchto investičních forem jsou zahrnuty: movité a nemovité věci včetně práv s nimi spojených; akce, vklady a jiné formy účasti na podnicích a společnostech; autorská práva a práva na průmyslový majetek (vynálezy, ochranné známky, značky služeb, průmyslové vzorky a modely) a jiné.

- Garance přechodu práv a povinností zahraničního investora na třetí osobu (článek 7 zákona)

- Garance kompenzace v případě nacionalizace a rekvizice majetků zahraničního investora nebo podnikatelského subjektu se zahraniční účastí (článek 8 zákona).

Podle konvence o ochraně práv investorů nemohou být investice nacionalizovány a nemohou podléhat rekvizici kromě výjimky živelních pohrom, havárií, epidemií, nakaz a jiných mimořádných událostí stanovených v národním zákonodárství.

- Garance v případě nepříznivých změn legislativy Ruska (článek 9 zákona).

Tato garance znamená zachování stávajícího právního režimu v případě nepříznivé změny legislativy Ruska. Zákaz zavádění změn, které by měly zhoršit dříve dohodnuté podmínky příjmů zahraničních investic, dostal zvláštní název – „dědečkova klauzule“ neboli stabilizační klauzule. Obvykle se tento zákaz stanovuje na dobu od 3 do 5 let, zřídka na dobu od 7 do 10 let. Stabilizační klauzule přichází v úvahu v případě, jestliže nabývají platnosti nové federální zákony a jiné normo-právní akty Ruska, měnící velikost dovozních cel, federálních daní, velikost příspěvků do státních mimorozpočtových fondů (s výjimkou příspěvků do penzijního fondu RF).

- Garance zabezpečení rozhodnutí sporu spojeného s prováděním investiční a podnikatelské činnosti na území Ruska zahraničním investorem.
- Garance používání veškerých příjmů, výnosů a jiných oprávněným způsobem dosažených finančních výsledků na území Ruska a možnost jejich bezbariérového převodu za hranici státu (článek 11 Zákona).

Tato garance umožňuje refinancování příjmů a výnosů z investiční činnosti, jejich bezbariérový převod mimo Rusko (po úhradě odpovídajících daní).

- Garance práva bezbariérového vývozu majetků a informací za hranici Ruska v dokumentární nebo v elektronické podobě, avšak jen na nosičích, které byly předtím dovezeny do Ruska v podobě zahraniční investice.(článek 12 zákona).

Bezbariérový vývoz znamená vývoz bez stanovování kvót, licencování a používání jiných netarifních opatření používaných v zahraničně obchodní činnosti.

- Garance práva zahraničního investora na nákup cenných papírů.

Tato garance zajišťuje zahraničním investorům právo nákupu cenných papírů ruských obchodních společností, státních cenných papírů v souladu se zákonodárstvím RF o cenných papírech (článek 13 Zákona)

- Garance práva zahraničního investora podílet se na privatizaci (článek 14 Zákona).

Na zahraniční investory se vztahují obecná pravidla upevněná Federálním zákonem č. 178-FZ z 21. prosince 2001 „o privatizaci státního a municipálního majetku“ (se změnami od 27. února 2003).

- Garance poskytovat zahraničnímu investorovi právo na nákup pozemků, jiných přírodních zdrojů, budov, staveb a jiných nemovitostí (článek 15 Zákona).

Avšak u této garance existují výjimky. Zahraničním investorů je zakázáno nakupovat pohraniční pozemky a některé další pozemky, a to v souladu s federálními zákony.

- Jiné garance

Tím pádem se veškeré státní garance dají rozdělit do tří skupin:

1. Garance, zabezpečující nedotknutelnost majetku, který je součástí zahraniční investice.
2. Garance, opravňující zahraničního investora využívat výsledky své podnikatelské činnosti.
3. Garance, které se týkají pořadí projednání sporných otázek vznikajících v souvislosti s prováděním investiční činnosti.

2.7 Daňové a celní regulování

V Ruské federaci nejsou investorům na federální úrovni poskytovány individuální daňové úlevy. Zároveň vláda Ruska v souladu se zákonem¹⁷ poskytuje zahraničním investorům a organizacím se zahraniční investiční účastí garance, že nebudou vystaveni nepříznivým změnám v důsledku účinnosti nových normotvorně právních aktů.

Normotvorně právní akty nejsou aplikovatelné v průběhu doby návratnosti investičních projektů, ne však déle než sedm let od začátku financování stanoveného projektu ze zahraničních investičních prostředků. Toto ustanovení platí pro organizace uskutečňující prioritní investiční projekty ze zahraničních investičních prostředků a také pro organizace, u kterých podíl zahraničních investic přesahuje 25 %.

Kromě toho je v rámci stimulování investic do automobilového průmyslu Ruska přijato ustanovení vlády Ruské federace, které předpokládá snížení dovozních celních poplatků až na nulovou úroveň pro značný sortiment automobilových dílů, určených pro průmyslovou montáž.

¹⁷ „O zahraničních investicích do Ruska“ z 9 července 1999 N160-FZ

2.7.1 Typy daňových úlev na místní a regionální úrovni

Existující pobídky na regionální a místní úrovni lze rozdělit na několik základních typů:

- První typ – snížení sazby daně z příjmů ohledně částek, které jsou započitatelné do regionálního rozpočtu. Sazba může být stanovena v rozmezí od 15,5 % do 13,5 %. Tato úleva patří do nejvíce poskytovaných. Může být poskytována jak organizacím realizujícím investiční projekty na území subjektu Ruska, tak i organizacím kreditujícím je.
- Druhý typ – daňové úlevy na majetek, který je používán při realizaci investičního projektu ohledně částek, započítávaných do rozpočtu subjektů Ruské federace. Organizacím může být snížen daňový základ na střednědobou hodnotu majetku, vytvořeného nebo nabytého v průběhu realizace investičního projektu. Regionální vláda může snížit daňovou sazbu nebo zbavit organizaci úplaty.
- Třetí typ je spojen s úhradou pozemkové daně. Orgány místní samosprávy mají právo stanovit úlevy ve formě částečného osvobození od placení na stanovenou dobu, odročení plateb, snížení sazby pozemkové daně pro určité skupiny plátců podle objektů, které jsou formulované v rámci realizace investičního projektu (objekty nové stavby výrobního určení nebo rekonstrukce objektů).

Mohou být poskytovány úlevy ohledně transportních daní. Sazby mohou být sníženy zákony subjektů Ruské federace, ale ne více než pětkrát.

Investorům může být poskytnut investiční daňový úvěr předpokládající snížení plateb s následujícím postupným placením celkové výše úvěru a započítaných procent a také odklad nebo placení regionálních daní na splátky.

V případě potřeby je poskytována možnost restrukturalizace dluhu ohledně plateb do krajského rozpočtu včetně dříve poskytnutých úvěrů a půjček.

V rámci realizace investičních projektů mohou být poskytnuty zvýhodněné podmínky pronájmu nebo osvobození od platby za pronájem prostoru, který se nachází ve vlastnictví orgánů správy subjektů Federace, země, měst nebo krajů.

Jinými formami účasti regionálních orgánů moci na realizaci investičního projektu jsou: poskytování oblastních garancí investorům ve formě zálohy a záruky, poskytování investičních úvěrů, přímé investování z prostředků krajského rozpočtu a také účelové subvence z krajského rozpočtu v souladu s investičními smlouvami.

V regionech jsou úlevy investorům poskytovány na různou lhůtu, přitom lhůta může být stanovena jak pro konkrétní úlevu, tak i pro investiční projekt celkově. To se týká doby návratnosti investic, faktické doby návratnosti investičního projektu, ale stanovení doby ne delší, než je počet let, a to bez vazby na dobu návratnosti. Podmínky poskytování daňových úlev

2.7.2 Podmínky poskytování daňových úlev

V různých regionech jsou rozdílné podmínky poskytování úlev, spojených jak s možnostmi regionu, tak s konkrétními investičními projekty.

K první skupině patří omezení poskytování daňových úlev na základě podílu celkové částky daňových úlev za všechny investiční projekty v rozsahu vlastních příjmů rozpočtu subjektu federace v průběhu běžného investičního roku.

Druhou skupinu požadavků lze rozdělit na několik základních druhů.

1. Podle obecných požadavků k projektům (vytváření pracovních míst, zvýšení daňového základu, zápis do rejstříku investičních projektů nebo zahraničních investorů, vedení rozdílné evidence nákladů a výsledků hospodářské činnosti).
2. Podle působnosti společnosti realizující investiční projekt (společnosti v oblasti materiální výroby, společnosti přitahující investice pro těžbu a zpracování nerostných surovin, společnosti v sociální oblasti).
3. Podle inovace projektu (společnosti, realizující inovační projekty, projekty s velkou přidanou hodnotou).
4. Podle objemu investic. Do investiční smlouvy může být vtělena podmínka, že pokud jsou v průběhu prvního roku podmínky splněny méně než na 50 %, závazky ohledně poskytování úlev pozbývají platnosti.

2.8 Podmínky pro vstup zahraničních investorů

Jednou z forem zahraničních investic je získání zahraničního podílu v obchodní společnosti, která byla založena společně s právnickou osobou a občany Ruska. Druhou formou zahraničních investic je založení společnosti, která celkem je v rukou zahraničních osob. Poslední možnou formou zahraničních investic jsou filiálky zahraničních právnických osob otevřených na území Ruska.

2.8.1 Společnost plně ve vlastnictví zahraničních investorů.

Registrace nově zakládajících právnických osob je prováděna podle legislativy Ruska o státní registraci. Tato legislativa zahrnuje občanský zákoník Ruska ve znění federálního zákona č. 32-FZ „O uvádění legislativních aktech v souladu s Federálním zákonem“ z 21.03.2002, Federálního zákona „O státní registraci právnických osob“ od 08.08.2001.

Státní registrace je prováděna v místě působení stávajícího výkonného orgánu. V případě, že výkonný orgán chybí, registrace se provádí v místě působení jiného orgánu nebo osoby, která je oprávněna jednat jménem právnické osoby bez plné moci (část 2 článku 8 „o státní registraci“).

Mezi potřebné dokumenty, které musí být podány při registraci právnické osoby, ale i při registraci zahraniční právnické osoby, patří:

- Žadatelem podepsaná žádost o státní registraci
- Rozhodnutí o založení právnické osoby v podobě dohody nebo jiného dokumentu, který bude v souladu se legislativou Ruska
- Zakladatelská listina právnické osoby (prvopis nebo notářsky ověřená kopie)
- Výpis z obchodního rejstříku státu původu právnické osoby nebo jiný důkaz právnického postavení zahraniční právnické osoby-zakladatele, který by měl stejnou právní sílu.
- Doklad o zaplacení státního poplatku.

Žádost o státní registraci může být dodána celním orgánům bezprostředně žadatelem, nebo jinou osobou (plná moc není třeba) anebo odeslána poštou.

Právnická osoba je založena ode dne zápisu v jednotném státním rejstříku právnických osob (část 2 článek 51 OZ RF).

Obchodní společnost se zahraničními investicemi může být zřizována vstupem zahraničních zakladatelů do souboru zakladatelů dříve zaregistrované ruské společnosti. Ruská obchodní společnost dostává status společnosti se zahraničními investicemi ode dne vstupu zahraničního investora do soustavy účastníků společnosti. Od tohoto okamžiku obchodní společnost se zahraničními investicemi a zahraniční investor mají právní ochranu, začínají využívat státní garance a úlevy, stanovené platnou legislativou Ruska.

2.8.2 Založení filiálky zahraniční právnické osoby.

Tato forma vstupu zahraničních investic do Ruska je platnou legislativou RF považována za přímé investice. Filiálky nejsou považovány za právnické osoby. Filiálky nevlastní žádný majetek a řídí se nařízeními a pravidly právnické osoby, která je založila.

Pořadí potřebných kroků při založení filiálky zahraniční právnické osoby - je třeba poskytnout následující dokumenty:

- Písemnou žádost, podepsanou ředitelem zahraniční právnické osoby, vyplněnou na firemním papíru. V této žádosti musí být uveden název, organizačně právní formy, datum registrace, místa sídla, druh činnosti a veškeré informace o partnerech v Rusku a perspektivách rozvoje spolupráce, cíle otevření filiálky zahraniční právnické osoby a místa sídla na území Ruska. Žádost musí být podána v ruském jazyce.
- Stanovy zahraniční právnické osoby.
- Osvědčení o registraci zahraniční právnické osoby nebo výpis z obchodního rejstříku.
- Stanovy o filiálce. V těchto stanovách musí být uveden název filiálky a název jejího gestora, právní forma řídicího gestora, místo pobytu filiálky na území Ruska a sídlo jejího gestora, složení, objem a termíny vkladu kapitálu do základních fondů filiálky.
- Doporučení od banky, která obsluhuje zahraniční právnickou osobu, které potvrdí její solventnost.

Veškeré papíry musí být přeloženy do ruštiny, musí být notářsky ověřeny a legalizovány úřady Ruska nebo apostilem.

Akreditace filiálky zahraniční právnické osoby je prováděna „Palatou“ během 30 dnů ode dne podání veškerých výše uvedených dokumentů. Poté je vydáno osvědčení o akreditaci a zápisu do státního rejstříku filiálek zahraničních právnických osob již akreditovaných na území Ruska.

V osvědčení o akreditaci je uvedeno: plný a zkrácený (jestli je v tom potřeba) název filiálky v ruštině, státní registraci zahraniční právnické osoby, sídliště filiálky na území Ruska, doba, na kterou se filiálka akredituje, číslo a datum Osvědčení.

Státní registrační palata může odmítnout akreditovat (nebo přerušit akreditaci) filiálky zahraniční právnické osoby pokud:

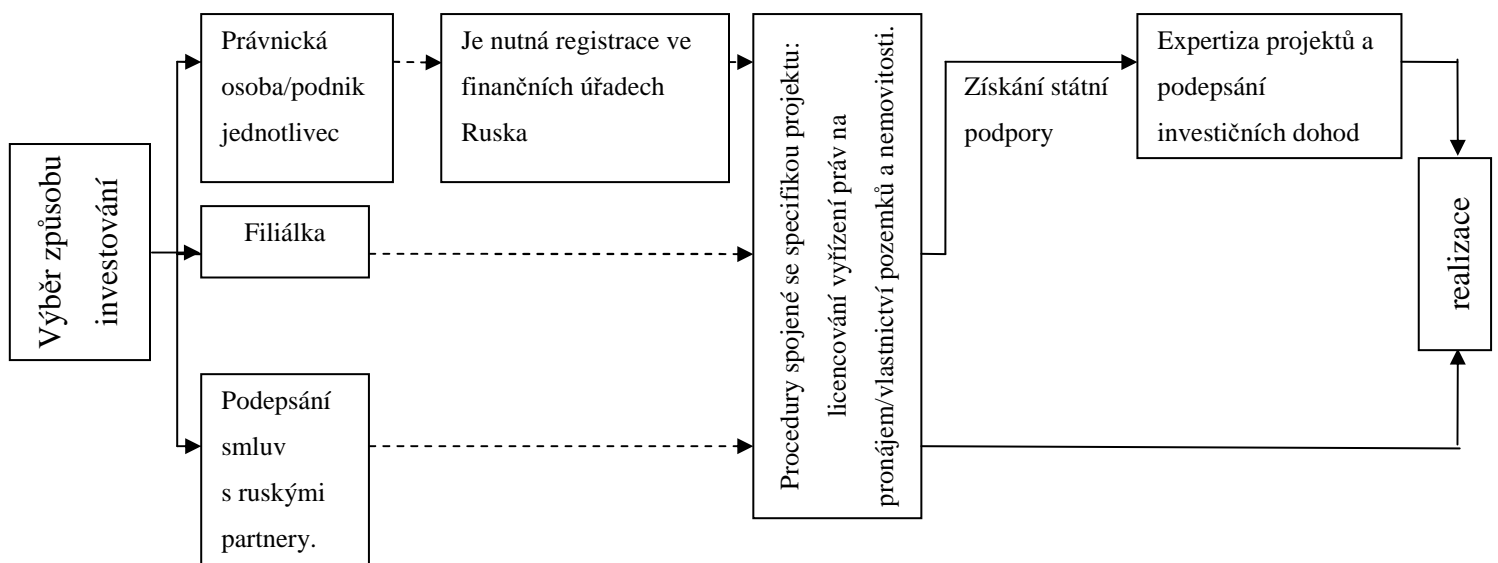
- a) nejsou poskytnuty všechny potřebné dokumenty,

- b) je poskytnuta nepřesná nebo zkreslená informace o zahraniční právnické osobě,
- c) činnost zahraniční právnické osoby je v rozporu s platnou legislativou RF.

Filiálce může být odmítnuta akreditace s cílem ochrany základů ústavního řádu, mravnosti, zdraví, práv a zákonných zájmů jiných osob, zabezpečení obrany země a bezpečnosti státu.

Za akreditace filiálek zahraničních společností se platí státní poplatek, který v souladu s odstavcem 4 části 1 článku 333.33 daňového zákoníku RF činí 60 000 rublů za každou filiálku. Minimální období na které je akreditace vydávána je 5 let s možností dalšího prodloužení akreditace.

Obrázek 1 Schéma realizace investičního projektu

3 Současné investiční klima Ruské federace

Otázka ohledně investičního klimatu v Rusku se v současné době dostává do popředí. Na ní více než na všech ostatních faktorech závisí budoucnost ruské ekonomiky. Toto tvrzení je doloženo aktivními kroky a také politikou uskutečňovanou vládou Ruské federace. Velká pozornost je věnována mechanismu motivace zahraničních investorů pro vstup do RF. Pořádané konference, věnované investičnímu klimatu a investiční činnosti, ukazují, jak velký má stát zájem na zvětšení přírůstku přímých zahraničních investic.

Podle stupně příznivosti ekonomické a politické situace, která existuje v regionech Ruska ve vztahu k zahraničním investicím, lze regiony rozdělit do tří skupin:

- ⇒ Regiony s příznivým investičním klimatem, s maximální pracovní aktivitou a s vysokým tempem formování nových ekonomických struktur. K nim patří přibližně 20 regionů a měst: Moskva, Sankt Petěrburg, Tulská, Jaroslavská, Kalužská, Moskevská, Rostovská, Sverdlovská, Nižgorodská, Čeljabinská i Ťumeňská oblast; Tatarstan, Baškorkostán, Jakutija a Krasnodarský kraj. Na tyto regiony připadá kolem 80 % všech zahraničních investic do ekonomiky Ruska.
- ⇒ Regiony přechodného typu s méně příznivým investičním klimatem, slabou pracovní aktivitou, průměrným tempem ekonomických přeměn. Tato skupina je největší, spadá do ní téměř polovina z 89 subjektů Ruské federace.
- ⇒ Regiony s nepříznivým investičním klimatem, minimální pracovní aktivitou, nízkým tempem formování nových ekonomických struktur. Tato skupina obsahuje o něco více než 10 regionů včetně Kalmykska, Adygejska, Tuvy, Altaje, Inguška, Čukotky a Židovské autonomní oblasti.¹⁸

Z výše uvedeného vyplývá, že pro vymezení příznivého investičního klimatu celého Ruska je nezbytné zaměřit pozornost na regiony a napomáhat zlepšení investičního regionálního klimatu.

Podle ministra ekonomického rozvoje Germana Grefa je pro Rusko velmi důležité, aby zahraniční investice přicházely nejen do centrálních regionů, ale i do vzdálených regionů. Původ investic nemá podstatný význam. Hlavně, aby peníze byly investovány do odvětví, která jsou považována za prioritní. To je především bytová výstavba, vysoké technologie, celkový sektor komplexního rozvoje měst.

Podle výzkumu světové banky a Vysoké školy ekonomické (státní ruská univerzita) je hlavním problémem pro podniky působící v Rusku nestabilita ekonomické politiky vlády. Podle konsultanta Světové banky pana Radži Desaji Rusku patří 75. místo ze 117 států rozdělených podle nepředvídatelnosti normativně právní situace. (Čína je na 48. místě, Indie je na 50., Brazílie je na 65.). Ke snížení konkurenceschopnosti Ruska přispívá růst mezd, který velmi často snižuje tempo růstu produkce. Od roku 1999 mzdy (s přihlédnutím k inflaci) v Rusku vzrostly o 72%, v reálném vyjádření růst mezd činil 369% od roku 1999 (ze 64 USD za měsíc). Podle pana Nesaji na každý americký dolar mezd ruští pracovníci

¹⁸ Vědecká zpráva. Investiční klima v Ruské federaci//Společnost a ekonomika. 1999 r., N12, str.175-176

vyrobí jen polovinu toho, co vyrobí jeden pracovník za stejnou mzdu například v Číně či v Indii.

Avšak dosažený růst HDP průměrně 6% ročně zvyšuje konkurenceschopnost Ruska. Ale na pozadí příznivého makroekonomického vývoje Rusko zároveň prohrává ve své konkurenceschopnosti, o tom svědčí nízký podíl vysoko-technologické produkce ve struktuře exportu a taky import hodně předstihuje růst vnitřní výroby. Podniky, které na sobě necítí konkurenční tlak, neusilují o investice. Proto za tlumivým faktorem pro rozvoj podniku může stát nedostatek efektivní a odborné přípravy pracovní síly.

Hlavní obavy vznikající zahraničním investorům při investování do Ruska jsou byrokracie a korupce. Byrokracie spočívá především v dlouhé proceduře odsouhlasení investičních projektů. Korupce je přežitek bouřlivé minulosti. Četné soudní procesy nad ruskými státními úředníky by měly přispět ke zlepšení přístupu zahraničních investorů ve vztahu k Rusku. Tyto procesy by měly svědčit o tom, že se v Rusku dali do boje s korupcí. To zdůrazňuje German Gref ve svém interview pro televizní kanál NTV z 18. března 2007.

Do popředí se také dostává problém rostoucího rozdílu mezi extrémně bohatým a chudým obyvatelstvem Ruska. Pozitivní dynamika zlepšení úrovně života chudé části obyvatelstva je velmi nevýrazná. Pro zlepšení této situace jsou potřeba zahraniční investice, které napomohou k vytváření nových pracovních míst, která umožní dostávat mzdy mnohem vyšší než v tradiční výrobě.

Existuje mínění, že Rusko má dostatek peněz díky vysokým cenám ropy a v souvislosti s tímto obrovské příjmy do stabilizačního fondu. Peníze ze stabilizačního fondu jsou určeny především na realizace infrastrukturních projektů, třeba na přípravu Ruska na zimní olympijské hry, které budou probíhat v Soči v roce 2014. Navíc celkový stabilizační fond ke konci roku 2006 činil 100 mld. USD. To je méně než objem investic, který plyne do Ruska během jednoho roku.

3.1 Makroekonomická situace

Ekonomika Ruska se v posledních letech rozvíjí úspěšně a zřejmé je, že tento růst bude pokračovat alespoň ve střednědobé perspektivě. Růst cen ropy je samozřejmě stimulačním faktorem příznivého vývoje ruské ekonomiky, ale není tím hlavním zdrojem dalšího možného růstu. Za takový zdroj můžeme označit oblast fungování společnosti a regulaci ekonomiky.

3.1.1 HDP

Ekonomická situace v Rusku představovala v roce 2007 pokračování příznivého vývoje z předchozího roku. Přírůst HDP za leden-červen roku 2007 činil ke stejné periodě 7,8% (oproti 6,0% v roce 2006). Během prvního pololetí bylo vysoké tempo růstu HDP způsobeno především růstem investiční poptávky, stavebnictví, zpracovatelského průmyslu, vysokou spotřebitelskou poptávkou.

Ve třetím čtvrtletí se růst HDP zpomalil a činil ve vztahu k prvnímu a druhému čtvrtletí 6,7% ve srovnání s 7,9% a 7,8%. Hlavními příčinami snížení tempa růstu hrubého domácího produktu se stalo zpomalení růstu zpracovatelského průmyslu a staveb.

Zpomalení ekonomického růstu se uskutečňuje na pozadí tradičně trvalých vysokých příjmů z exportu, který zaručuje dost velkou dynamiku spotřeby, která byla podporována stabilním růstem reálných příjmů obyvatelstva. V 1. pololetí roku 2007 byla ekonomická dynamika zabezpečována jenom růstem spotřebitelské poptávky. Růst maloobchodního obrátu v 1. pololetí 2007 činil 14,8 % ve vztahu ke stejné periodě minulého roku (v 1. pololetí roku 2006 tento růst činil 13,3 %). Růst objemu placených služeb obyvatelstvu činil 6,3 % a 3,1 %. Zvýšení spotřebitelské poptávky bylo způsobeno růstem reálných peněžních příjmů obyvatelstva, které v 1. čtvrtletí roku 2007 vzrostly o 8,3% vzhledem ke stejné periodě roku 2006(3,5 %).

V červnu 2007 se značně zvýšil růst průmyslové výroby. Za leden-červen přírůstek činil 7,7% oproti stejné periodě 2006. Zrychlení růstu průmyslové výroby je způsobeno především zrychlením růstu zpracovatelského průmyslu. Nárůst objemu těžby přírodních zdrojů v prvním pololetí 2007 činil 3,0% ve vztahu ke stejné periodě 2006, zatím co přírůstek produktu zpracovatelského průmyslu 12,2% (v červnu celých 15,6%).

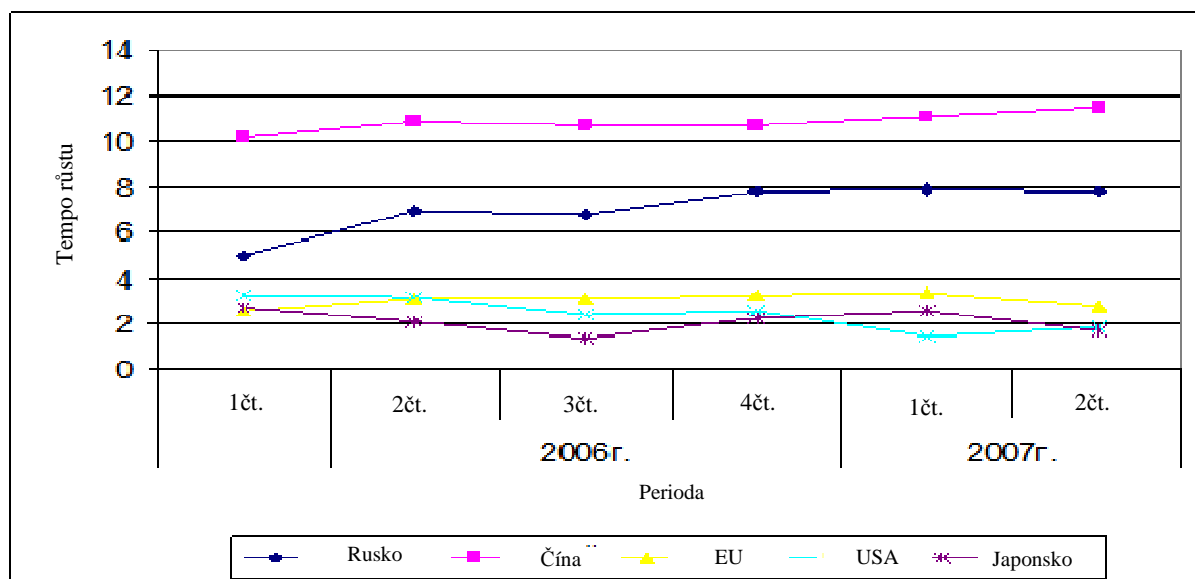
Tabulka 1 Základní ukazatele rozvoje ekonomiky (v % ke stejné periodě roku 2006)

	2006			2007		
	I čtvrtletí	II čtvrtletí	Leden- září	I čtvrtletí	II čtvrtletí	Leden- září
HDP	105,0	107,0	106,0	107,9	107,6	107,8
Index spotřebitelských cen (k minulé periodě)	105,0	101,1	106,2	103,4	102,2	105,7
Index průmyslové výroby	103,0	106,0	104,4	108,4	106,7	107,7
Index výroby zemědělské produkce	101,3	101,0	101,1	101,9	102,8	102,5
Investice do základního kapitálu	105,7	114,7	111,0	120,1	123,8	122,3
stavebnictví	101,5	112,7	108,3	122,7	127,2	125,5
Reálné peněžní příjmy obyvatelstva	106,8	113,2	110,2	112,6	109,9	111,2
Reální mzda	110,3	114,3	112,3	118,2	116,8	117,5
Obrat maloobchodů	111,1	113,3	112,3	113,9	114,3	114,2
Objem placených služeb obyvatelstvu	134,2	128,5	131,1	107,1	115,5	111,6
Export zboží	120,6	131,9	126,6	138,5	138,4	138,5
Import zboží						

Zdroj: http://budgetrf.ru/Publications/mert_new/2007/MERT_NEW200711281243/MERT_NEW200711281243_p_001.htm

Na pozadí rozvíjejícího se strojírenství v prvním pololetí se zvýšila výroba cementu o 20,7%, stavebního skla o 46,0%, železobetonových výrobků a konstrukcí o 15,8%, ocelových potrubí o 22,8%, hotových kovových výrobků o 8,8%.

Obrázek 2 Tempo růstu HDP Ruska ve srovnání s jinými rozvinutými státy.

zdroj: http://budgetrf.ru/Publications/mert_new/2007/MERT_NEW200711011959/MERT_NEW200711011959_p_002.htm

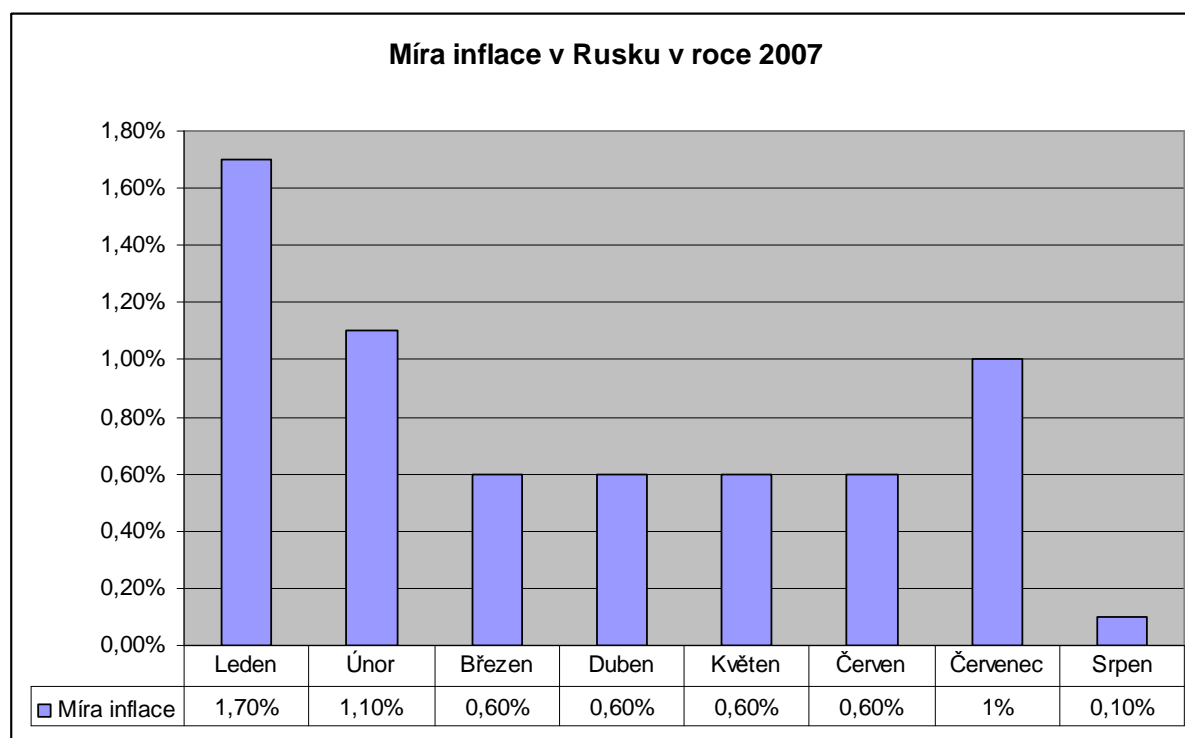
3.1.2 Inlace

V červnu 2007 vyskočila míra inflace v Rusku na 1% ve srovnání s minulým měsícem, nebo na 8,5% ve srovnání s červnem minulého roku. Daná hodnota značně převyšuje oficiálně plánovanou úroveň inflace stanovené centrální bankou na 8%, což ukazuje na nedostatek protiinflačních měr ze strany Centrální banky a vlády Ruska.

Podle údajů ruského statistického úřadu činila inflace v Rusku za první pololetí 2007 5,7% oproti 6,2% za analogickou periodu roku 2006. Míra inflace v květnu 2007 činila 0,6%, v dubnu 0,6%, v březnu 0,6%, v únoru 1,1%, v lednu 1,7%. Střední denní přírůstek cen v Rusku v červenci 2007 činil 0,032% oproti 0,009% v roce 2006¹⁹. Přitom růst spotřebních cen byl zaznamenán v šesti subjektech federace Ruska. Nejvíce citelný byl růst cen v Kalmycku (3,3%), kde se potraviny zdražily o 6,6%.

¹⁹ Ruský statistický úřad

Obrázek 3 Míra inflace v Rusku v roce 2007

Nejvyšší růst cen byl zaznamenán u ovoce a zeleniny (o 12% ve srovnání s minulými měsíci). Tento nárůst může být způsoben deficitem pracovní síly na levných maloobchodních trzích (na něž připadá největší část obrátu ovoce a zeleniny). Tento deficit byl způsoben zavedením nových pravidel zaměstnání zahraniční pracovní síly v dubnu. V Moskvě činila inflace za červenec 1,1% (od začátku roku 6,7%), v Sankt Petěrburku – 1,0% (od začátku roku – 6,8%)

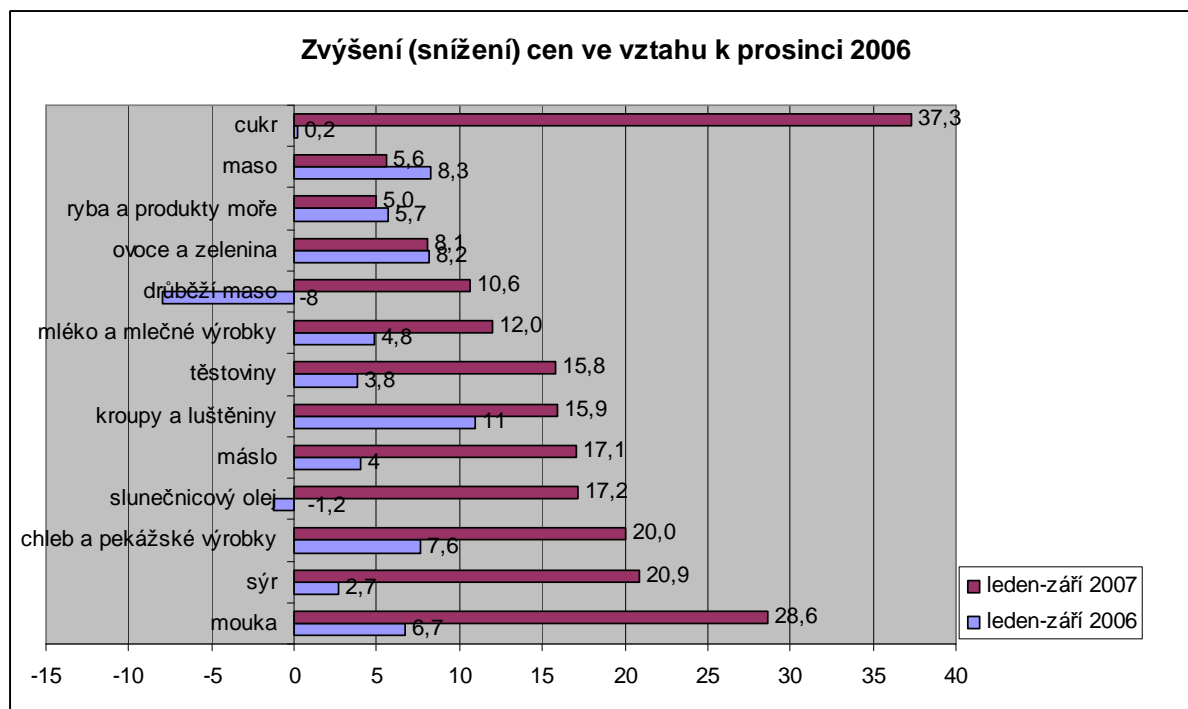
Podle ředitele centrální banky Ruska spočívá hlavní příčina inflace v růstu cen zemědělské produkce o 12,2%, zatím co v minulem roce se tato produkce zlevnila o 0,6%.

Makroekonomičtí analytici „Alfa-banka“ taky zdůrazňují, že nárůst cen byl způsoben růstem cen ovoce a zeleniny, což bylo podmíněno rozhodnutím vlády omezit přístup pracovníků ze států SNS na ruské potravinářské trhy. Zároveň existují obavy z monetární inflaci, která odráží navýšení kapitálu státních bank a přítok kapitálu do Ruska, který činil 67 mld. dolarů od začátku roku.

Mimo to byly od 1. července zvýšeny paušální sazby na plyn pro nové spotřebitele o 40% ve srovnání s běžnými sazbami. Toto navýšení taky povede k růstu inflace. Podle analytiků alfa-banka Natálii Orlovoj a Olgy Najdenovoj odhady inflace Centrální bankou na 7,5% na začátku roku se zdají omylem a je třeba navýšit hranice na 8%. Nepříznivý vývoj inflace pro ruský finanční trh znamená, že posílení rublu za strany Centrální banky je neodvratitelné.

Někteří analytici si domnívají, že hlavní příčinou vysoké míry inflace bylo zhodnocení kurzu rublu vůči měnovému koši, které proběhlo v červnu 2007. Zhodnocení rublu je podle všeho nejvíce efektivním prostředkem protiinflační politiky. Je odhadováno, že kurz rublu vůči dolaru na konci roku 2007 bude činit 25,5 RUB/USD.

Obrázek 4 Dynamika cen základních potravinářských výrobků

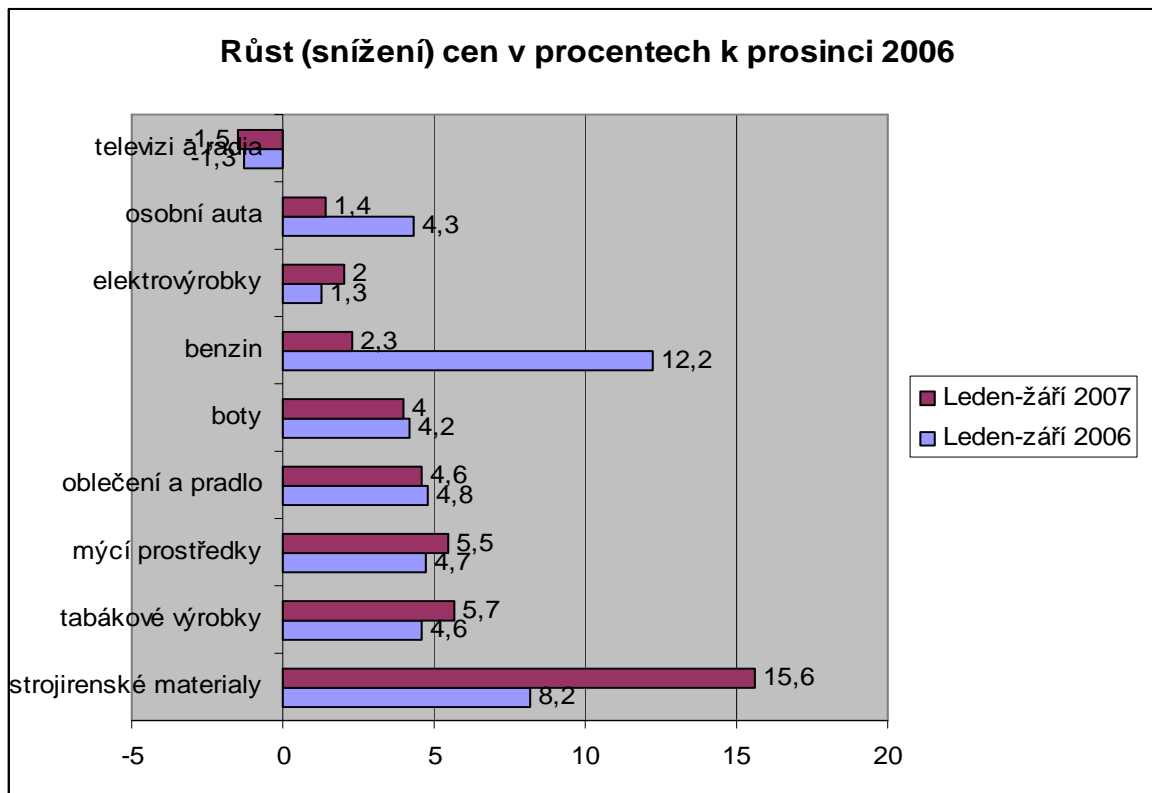

Ceny mléka a mléčných výrobků v září vzrostly o 7,2%, od začátku roku ceny těchto výrobků vzrostly o 21,5%. Základní příčiny růstu cen byly: zrušení exportních subsidií v Evropské unii, snížení objemu importu suchého mléka. Podíl importu mléka činí 18%, přitom ceny dovezeného mléka vzrostly 1,7krát.

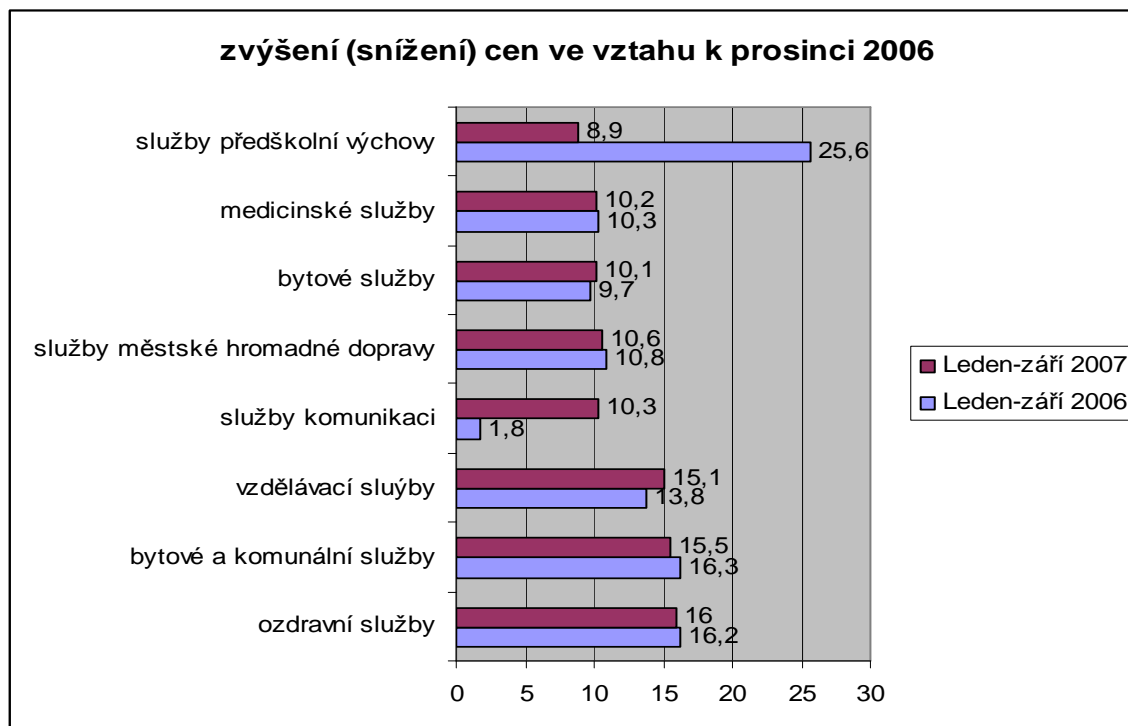
Značně se zvýšily ceny másla, tedy o 29,4% od začátku roku. Růst cen sýrů je spojen nejen se zvýšením cen mléka, ale i růstem cen importních sýrů

Ceny chleba a pekařských výrobků se zvýšily kvůli růstu cen obilí na světových trzích. Vrchol růstu byl zaznamenán v červenci a srpnu a činil 12,8%. Zvýšení cen slunečnicového oleje (o 13,5%) byl způsoben snížením domácí výroby o 5,5%.

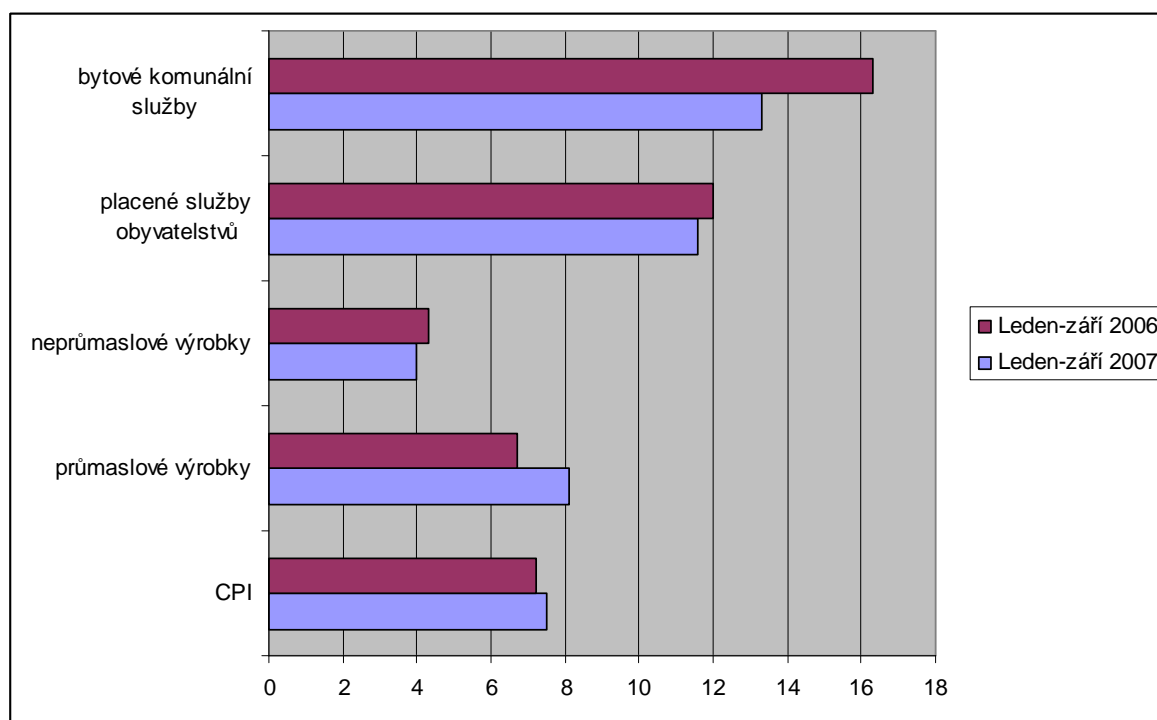
Obrázek 5 Dynamika cen na základní nepotravinářské výrobky

Obrázek 6 Dynamika tarifů placených služeb obyvatelstvu

Obrázek 7 Nárůst cen v různých segmentech spotřebního trhu

Vzrůst cen průmyslových výrobků od začátku roku převýšil ukazatele z loňského roku o 8,1% oproti 6,7% v roce 2006. Od dubna do září růst cen činil 5,4% oproti 0,5% za analogickou periodu minulého roku. V září se průmyslové výrobky zdražily v průměru o 1% (byl zaznamenán prudký růst cen na základní potraviny).

3.1.3 Nezaměstnanost

Ke konci července 2007 činil počet nezaměstnaných v Rusku 4,35 mln.lidí, nebo 5,8% z celkového počtu ekonomicky aktivního obyvatelstva. Na konci června 2007 tento ukazatel činil 4,40 milionu a 5,12 milionu nezaměstnaných lidí bylo evidováno v červnu roku 2006.²⁰

V červenci 2007 se celkový počet nezaměstnaných snížil o 1,2% ve srovnání s červnem 2007, avšak ve srovnání s červencem roku 2006 se celkový počet snížil o 15%.

Počet ekonomicky aktivního obyvatelstva činil v červenci 2007 75,2 milionů lid, neboli 52% z celkového počtu obyvatelstva Ruska.

Na konci prosince 2006 činil počet nezaměstnaných v Rusku 5,13 milionů lidí, což bylo 6,9% z počtu ekonomicky aktivního obyvatelstva ve srovnání s 5,66 milionu lidí na

²⁰ Reuters s odkazem na státní statistický úřad Ruska

konci roku 2005. Nezaměstnanost v Rusku úměrně klesá, avšak velký rozdíl mezi centrálními a vzdálenými regiony Ruska i nadále zůstává.

Převládající část ekonomicky aktivního obyvatelstva Ruska je zaměstnána ve velkých a středních podnicích. V červenci 2007 celkový počet osob zaměstnaných v těchto podnicích činil 38,5 milionu lidí nebo 54,3% z celkového počtu zaměstnaných.

Počet nezaměstnaných osob v srpnu 2007 byl 4,3 milionu lidí, což činilo 5,7% ekonomicky aktivního obyvatelstva. Na úřadech práce bylo zaregistrováno 1,5 milionu lidí jako nezaměstnaní, z nich 1,2 dostávalo podporu v nezaměstnanosti.

Tabulka 2 Dynamika počtu nezaměstnaných

	Celkový počet nezaměstnaných			Počet oficiálně zaregistrovaných nezaměstnaných		
	Celkový počet v tisících	V % k		Celkový počet v tisících	V % k	
		Příslušné periodě minulého roku	Minulé periodě		Příslušné periodě minulého roku	Minulé periodě
Leden	5259	92,4	102,5	1742	94,7	100,0
Únor	5388	93,0	102,5	1744	91,5	100,0
Březen	5077	88,8	94,2	1711	89,8	98,1
I čtvrtletí (měsíční průměr)	5241	91,4	104,2	1732	92,0	102,9
Duben	4767	84,6	93,9	1643	87,6	96,0
Květen	4456	80,2	93,5	1575	87,9	95,9
Červen	4404	82,5	98,8	1492	86,1	94,87
II čtvrtletí (měsíční průměr)	4542	82,5	86,7	1570	87,2	90,6
Červenec	4352	85,0	98,8	1473	85,6	98,7
Srpen	4300	87,8	98,8	1454	85,2	98,8

Zdroj: <http://www.rostrud.ru/portal/load/doc-cfc849193922834db358c09d49ab6342-1df021.49ba9981398f334d993bce9bf6a4edfe-1be2c4.htm> .

V roce 2007 se počet pracovníků zaměstnaných v podnicích ve srovnání se stejnou periodou roku 2006 zvýšil zejména v následujících oblastech ekonomické činnosti: velkoobchodní a maloobchodní činnost, oprava dopravních prostředků, motocyklů, výrobků osobní spotřeby, hotely a restaurace, finanční činnost, státní správa, zabezpečení vojenské bezpečnosti; povinné sociální zabezpečení (ve sféře obsluhy obyvatelstva). Snížení počtu pracovních míst v roce 2007 bylo zaznamenáno zejména v zemědělství, rybářství, v textilním a konfekčním průmyslu, v oblasti zpracování kůže, ve výrobě bot; ve výrobě elektronických přístrojů, elektrického zařízení a obchodu s nemovitostmi.

Podle údajů Statistického úřadu RF činila výše nominální průměrné měsíční mzdy za září 2007 13801 rublů (479,5 USD podle nominálního kursu v září 2007 – 28,78 RUB/USD) a vzrostla v porovnání se stejným obdobím v roce 2006 o 22,5 %. Reálná mzda vzrostla o 14,0 %

Tendenci růstu také ovlivnila reforma penzijního systému, který nutil obyvatelstvo zúčastnit se penzijního připojištění, a tak se zvýšila oficiálně deklarovaná mzda. Zvýšení oficiálně deklarované mzdy ovlivnila také daňová politika státu, například stanovení jednotné daňové sazby na daň z příjmu fyzických osob, a také stanovení regresivního zdanění do státních mimorozpočtových fondů. Růst taky způsobil příznivý vývoj cen ropy na světových trzích.

Tabulka 3 Zdanění fyzických osob v Rusku

Skupina	Daňová sazba
Příjem z dividend	9%
Příjmy daňových rezidentů (mzdy, platby...)	13%
Příjem z mimořádného výtěžku (výhra v loterii atd.)	35%
Příjem daňových nerezidentů	30%

Zdroj: <http://mns.kodeks.net/manage/page>

Za periodu od ledna do srpna roku 2007 byl největší růst mezd zaznamenán ve vztahu ke stejné periodě minulého roku v oblasti velkoobchodu a maloobchodu, v opravě dopravních prostředků, u výrobků osobní spotřeby byl nárůst 30,5%, v oblasti státní správy a v oblasti poskytování vojenské bezpečnosti (25,2 %), ve zdravotnictví a poskytování sociálních služeb (24,6 %), v oblasti kultury a sportu (26,5 %), v zemědělství, lovu a lesním hospodářství (31,2%).

V prvním pololetí roku 2007 se nezměnila velká diferenciace mezd v různých odvětvích ekonomiky. Nejvyšší průměrné mzdy v prvním pololetí 2007 byly v odvětvích

ropného a plynového průmyslu, ropně-zpracovatelského průmyslu, průmyslu barevných kovů, energetického průmyslu a také v odvětví financí, úvěrů a pojištění, průměrná mzda v těchto oblastech převyšuje všeruskou úroveň 2,6krát. Nejvyšší průměrná mzda byla zaznamenána v odvětví výroby ropných produktů – 34693 rublů v srpnu 2007 (což je USD). Nejnižší průměrná mzda byla v zemědělství a činila v srpnu 2007 6734 rublů (USD).

Celkové zpoždění ve výplatě mezd k prvnímu říjnu 2007 činilo 4055 mln. rublů, což je o 0,9% vyšší než prvního září 2007. Vzniklé zpoždění ve výplatě mezd činilo 1% měsíčního fondu mezd pracovníků statisticky sledovaných ekonomických činností: vzdělání, zdravotnictví, poskytování sociálních služeb, oblast kultury – 0,2%.

3.1.4 Platební bilance Ruska

Platební bilance Ruska za leden-září 2007 byla s podstatným přebytkem. Devizové rezervy se za devět měsíců zvýšily více než na 106 mld. USD. Byly splněny veškeré běžné státní finanční závazky: jako úhrada a obsluha suverénního dluhu Ruska bylo splaceno 7,8 mld. USD.

V prvním pololetí běžného roku zůstávala platební bilance stabilní z důvodu vysokých světových cen energetických médií exportovaných z Ruska. Pozitivní saldo platební bilance činí 39 004 mln. USD ve vztahu ke stejnému období minulého roku.

Tabulka 4 Platební bilance Ruské federace I-II čtvrtletí a I pololetí 2007 v mln.USD

	I čtvrtletí	II čtvrtletí	Leden-červen 2007
Běžný účet	22 878	16 126	39 004
obchodní bilance	29 000	31 849	60 850
Export	72 099	84 250	156 349
Ropa	23 382	28 964	52 346
Ropné produkty	9 958	11 868	21 826
Přírodní plyn	10 542	9 850	20 392
Ostatní	28 216	33 568	61 785
Import	-43 099	-52 401	-95 500
Bilance služeb	-3 239	-4 656	-7 895
Export	7 588	9 236	16 824
Doprava	2 597	2 752	5 349
Cestovní ruch	1 513	2 509	4 022
Ostatní služby	3 478	3 976	7 453
Import	-10 827	-13 892	-24 719
Doprava	-1 734	-2 262	-3 995
Cestovní ruch	-3 997	-5 293	-9 290
Ostatní služby	-5 097	-6 337	-11 433
Bilance mezd	-1 041	-1 698	-2 738
Bilance výnosů	-1 455	-9 081	-10 536
Výnosy	832	272	1 104
Náklady	-614	-629	-1 242
Bilance běžných převodů			
Kapitálový účet	15 274	45 738	61 888
Finanční účet	16 150	45 738	61 888
Pasíva ('+' - růst, '-' - snížení)	42 312	64 435	106 747
Vláda	-1 604	-2 340	-3 944
Subjekty RF	19	-73	-54
Centrální banka	73	88	160
Banky	14 925	22 997	37 922
Nefinanční podniky	28 900	43 763	72 662
Aktiva ('+' - snížení, '-' - růst)	-26 162	-18 697	-44 859
Vláda	-633	-587	-1 220
Centrální banka	-78	64	-13
Banky	-14 873	13 825	-1 049
Nefinanční podniky	-10 578	-31 999	-42 577
Saldo chyb a opomenutí,	-5 229	3 529	-1 700
Změna devizových rezerv ('+'	-32 923	-65 548	-98 471

Zdroj: Centrální banka RF

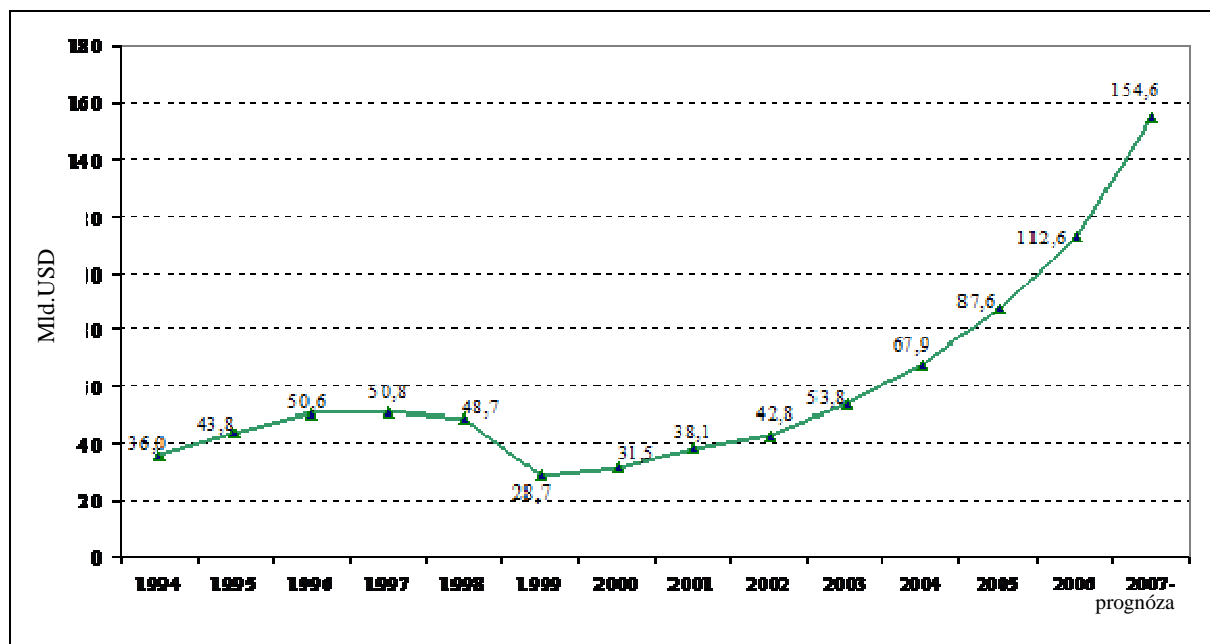
http://cbr.ru/statistics/credit_statistics/print.asp?file=bal_of_paym_an_07.htm

08.11.2007

Z tabulky je vidět, že nejvíce se vyvíjí export ropy, ropných výrobků a přírodního plynu. Tento jev se považuje za negativní, protože jedinou cestou k trvalému a udržitelnému růstu je zvyšování podílu průmyslových výrobků a zboží v exportní struktuře

země, a to cestou zvýšení konkurenceschopnosti tohoto druhu zboží na mezinárodních trzích. Podíl zboží kromě ropy, ropných výrobků a přírodního plynu činí v celkové výši exportu necelých 39 % (do položky „ostatní“ platební bilance patří především kovy, dřevo a produkty chemického průmyslu). Avšak podíl zboží kromě ropy, ropných výrobků a přírodního plynu činí v celkové výši exportu se značně zvýšil oproti roku 2006, kde tento podíl činil jen 15%, což je zřejmě příznivý jev pro ruskou ekonomiku.

Obrázek 8 Import zboží Ruskou Federací za roky 1994-2007

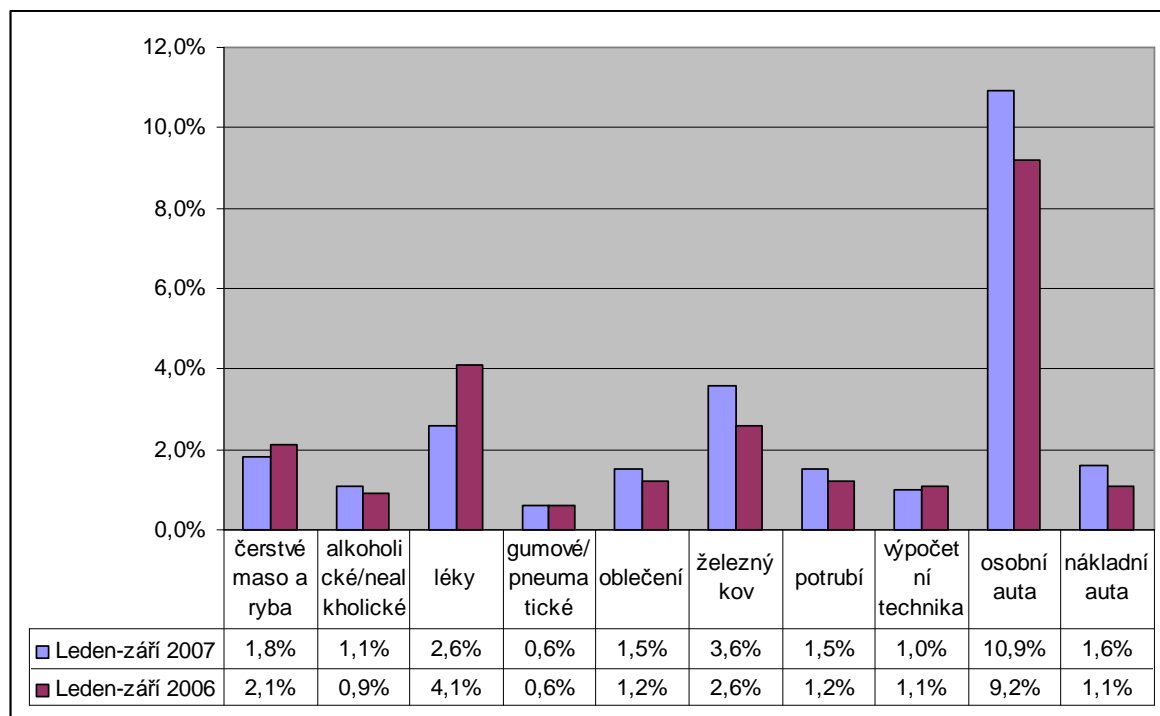

Zdroj: ministerstva ekonomického rozvoje a obchodu RF

<http://www.budgetrf.ru>

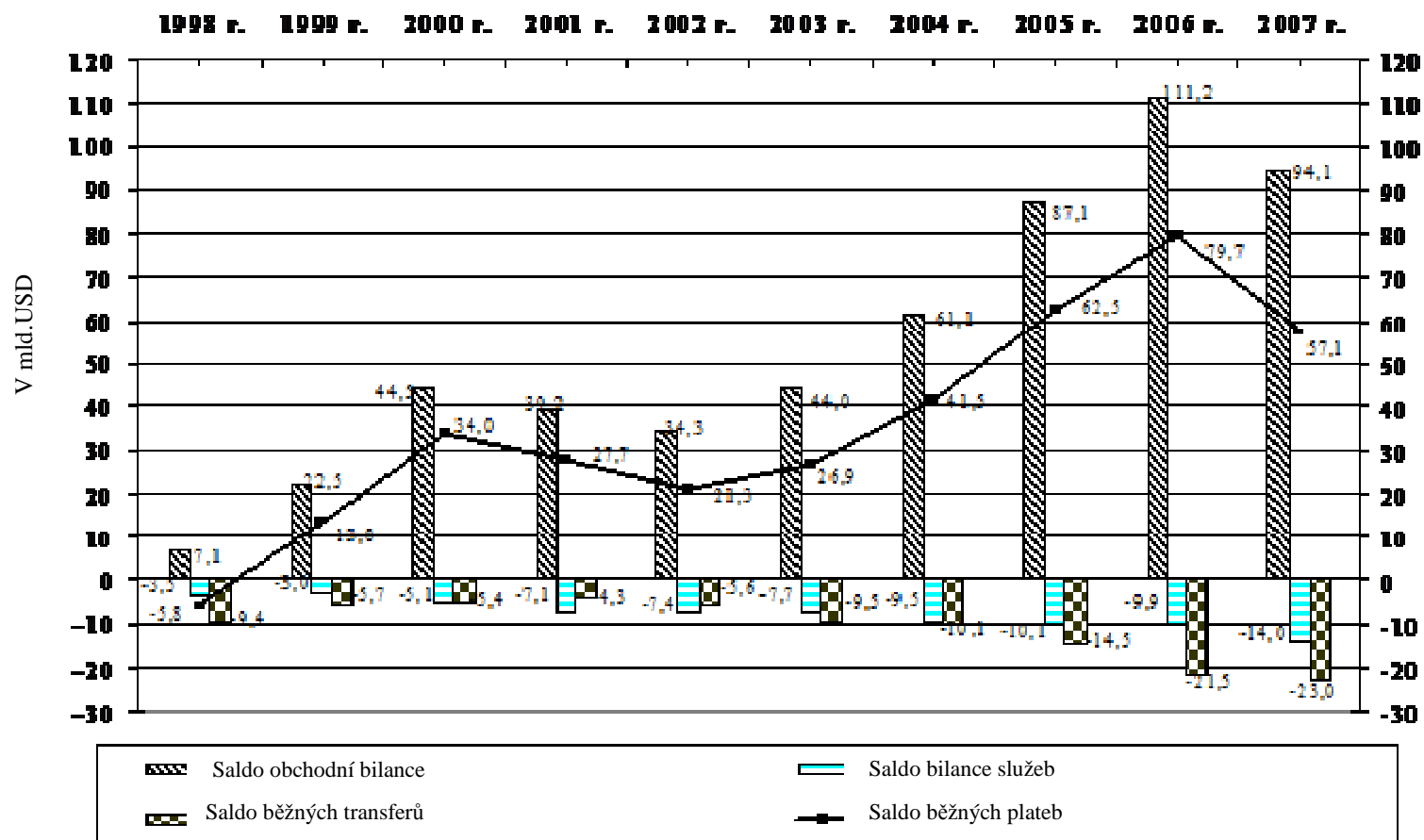
Do Ruska bylo importováno zboží za sumu 154,6 mld.USD, je to o 37,3% více než v minulém roce. Rychle vzrostl fyzický objem importu (byl zaznamenán růst o 29,2%), čemuž pomáhalo pokračující posílení rublu v reálném vyjádření. Rubl posílil od konce roku 2006 do září 2007 v průměru o 4%. Střední růst cen za importní produkci se nachází na úrovni 6,3%

Obrázek 9 Nejdůležitější položky importu Ruska (v % k celkovému exportu)

Mezi nejdůležitější položky importu za leden-září 2007 patří dovoz osobních aut, jehož podíl k celkovému objemu činil 10,9% oproti 9,2% v roce 2006. Taky se zvýšil podíl železných kovů, nákladních aut, potrubí, nápojů a oblečení za první pololetí 2007 a značně se snížil v cenovém vyjádření dovoz léků, čerstvého a mraženého masa, výpočetní techniky a bloků.

Obrázek 10 Poměr základních komponentů účtu běžných plateb obchodní bilance Ruska v letech 1998-2007

Zdroj: ministerstva ekonomického rozvoje a obchodu RF

www.budgetrf.ru

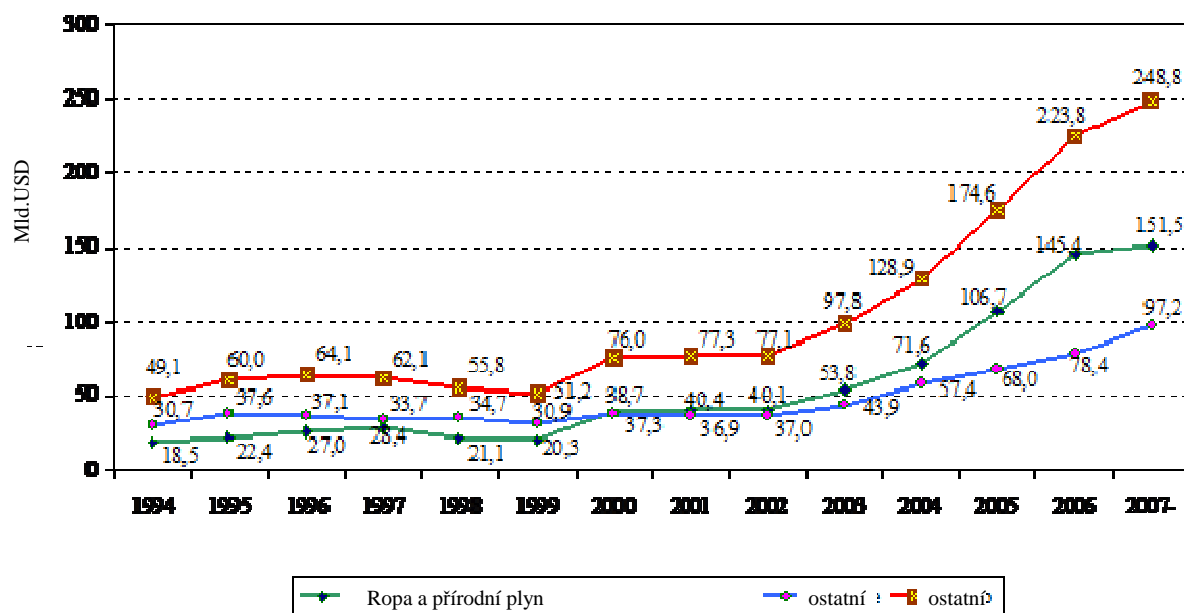
Pokračoval nárůst nevyrovnanosti ve srovnání s analogickou periodou roku 2006 o 41,4% a činil 14 mld. USD. Základní příčinou bylo značné převýšení importu nad exportem v položce cestování.

Intensivně se zvýšily vnější závazky ekonomiky (z 143,6 mld.USD v roce 2007 oproti 38,5 mld.USD za leden-září 2006). Zvýšení bylo způsobeno velkým přílivem zahraničního kapitálu do soukromého sektoru. Velkou roli v tom hrály rozsáhlé privatizační procesy a taky výprodej aktiv zkrachovalé společnosti JUKOS. Pro úvěrové organizace ony vzrostly o 57 mld. USD, pro nefinanční organizace o 91,6 mld. USD.

Konjunktura na světových trzích hodně ovlivnila dynamiku exportu a importu Ruska. Bylo zaznamenáno snížení objemu palivo-energetických výrobků: surové ropy, jejíž podíl se v celkovém objem exportu snížil o 1,5 procentních bodů za leden-září 2007 ve srovnání se stejnou periodou roku 2006 (ropné výrobky a zemní plyn zaznamenaly patřičný pokles o 0,8 a 2,4 procentních bodů). Naproti se za toto období zvýšil podíl železného kovu

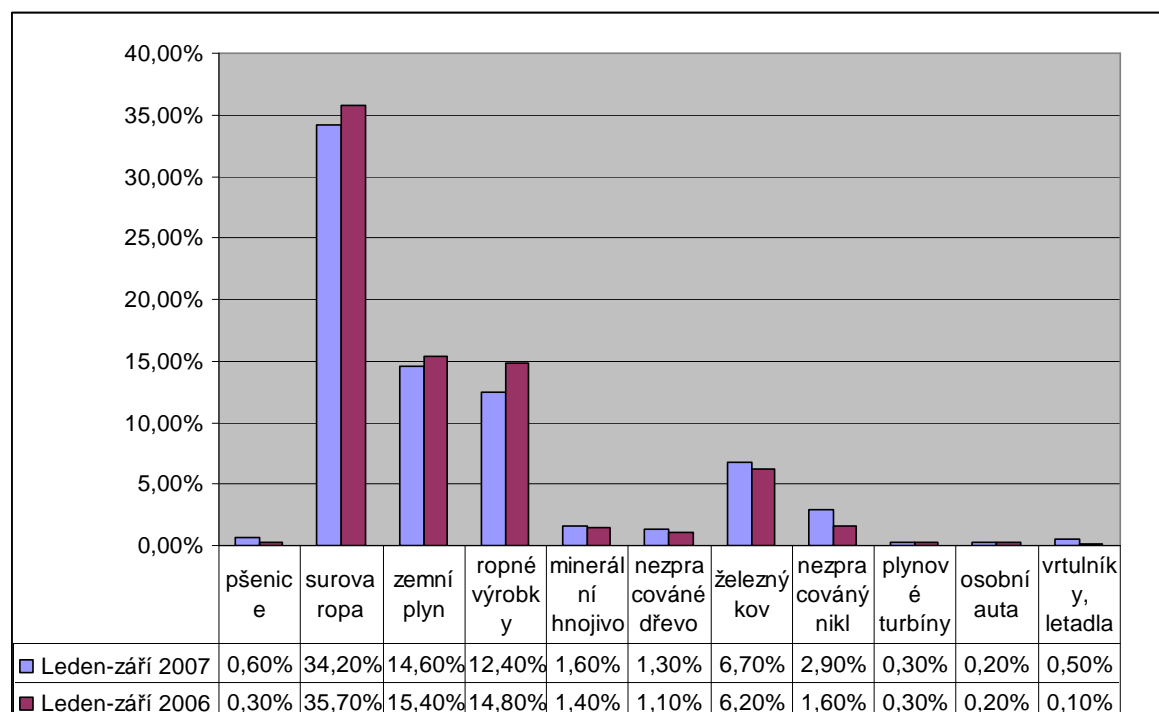
z 6,2% na 6,7%, nezpracovaného niklu z 1,6% na 2,9%. Taky se na celkovém exportu zvýšil podíl letadel a vrtulníků, minerálních hnojiv a nezpracovaného dřeva

Obrázek 11 export zboží Ruské federaci leden-září 1994 – 2007

Zdroj: Ministerstvo ekonomického rozvoje a obchodu RF
www.budgetrf.ru

Obrázek 12 Nejdůležitější položky exportu Ruska (v % k celkovému exportu)

Bylo exportováno zboží na sumu 248,8 mld. USD. Ve srovnání s prvním pololetím 2006 se export zvýšil o 11,2%. Bez ohledu na určitý růst cen na palivo-energetické výrobky

se jejich podíl v exportu stále snižuje (z 65% v lednu-září 2006 na 60,9% v lednu-září 2007) kvůli zvýšení exportu ostatního zboží (o 24%).

Konečný přebytek obchodní bilance zboží činil 94,1 mld., je to o 15% méně než za stejnou periodu roku 2006.

3.1.5 Zahraniční investice do Ruska za rok 2006 a první pololetí 2007

Objem akumulovaného zahraničního kapitálu v Rusku na konci června 2007 činil 178,5 mld. USD, což je o 39,5% více ve srovnání se stejnou periodou roku 2006. Nejvyšší (měrnou váhu) podíl v akumulovaném zahraničním kapitálu měli návratné investice (úvěry mezinárodních finančních organizací, obchodní úvěry) – 52,8% (podíl návratných investic na konci června 2006 činil 50,1%).

V prvním pololetí 2007 bylo investováno do ekonomiky Ruska 60,3 mld.USD zahraničních investic, to je 2,6krát více než za stejnou periodu roku 2006.

Z toho na přímé zahraniční investice připadá 48% z celkového objemu investovaného kapitálu do Ruska. Portfoliové investice činily 1,8% z celkových investic, podíl ostatních investic činil 50%. Do ostatních investic patří zejména investice do základního kapitálu nově se zakládajících společností. V prvním pololetí nejvíce rostl právě příliv ostatních investic. Objem ostatních investic v prvním pololetí 2007 byl třikrát vyšší ve srovnání se stejnou periodou roku 2006. Přímé zahraniční investice se zvýšily 2,5krát Naopak příliv investic přes fondové trhy se snížil o 14,2%.

Tabulka 5 Přítok zahraničních investic podle typu v I pololetí roku 2007 (v mil. dolarů USA)

	I pololetí 2007			rok 2006	
	mil. dolarů USA	V procentech k		v procentech k	
		I pololetí 2006	celku	2005	celku
Investice	60343	2,6krát	100	141,9	100
Z nich:					
Přímé investice	15837	2,5krát	26,3	143,6	27,5
Portfoliové investice	1103	2,2krát	1,8	2,9krát	2,1
Ostatní investice	43403	2,6krát	71,9	139,1	70,4

Nejvíce bylo investováno v prvním pololetí roku 2007 do velkoobchodů a maloobchodů, oprav dopravních prostředků, motocyklů, do výroby výrobků běžné spotřeby

a výroby předmětů osobní spotřeby. Počet investovaných prostředků činil 25,973 mld. USD.

Tabulka 6 Zahraniční investice podle ekonomické činnosti za I pololetí roku 2007 (v mil. dolarů USA)

	I pololetí 2007			Akumulováno na konci června 2007.	
	příliv	splaceno	Přecenění a ostatní změny aktiv a závazků	celkem	V % k celku
celkem	60343	25182	2624	178516	100
organizací se základním druhem činnosti					
Zemědělství, hon a lesní hospodářství	160	62	-5	1044	0,6
Rybářství a chov ryb	9	18	3	174	0,1
Těžba nerostných surovin	12650	493	19	41647	23,3
Zpracovatelský průmysl	13492	5706	2946	51889	29,1
Výroba a rozložení elektrické energie, plynu, vody	153	157	5	742	0,4
Výstavba	909	67	-3	1926	1,1
Velkoobchod a maloobchod, oprava aut, motocyklů, spotřební výrobky, a výrobky soukromé spotřeby	25973	11977	-1	47849	26,8
Hotely a restaurace	18	37	-2	335	0,2
Doprava a komunikace	3550	1481	22	13089	7,3
Finanční činnost	1232	4428	-357	5701	3,2
Manipulace s nemovitostí, pronájem a poskytování služeb	2071	721	-39	13158	7,4
Státní správa a poskytování vojenské bezpečnosti	3	2	-	46	0,0
vzdělání	1	0,0	-	4	0,0
Zdravotnictví a poskytování sociálních služeb	33	4	-	104	0,0
Poskytování dalších komunálních, sociálních a osobních služeb	89	29	36	808	0,5

Zdroj: http://www.gks.ru/bgd/free/b04_03/IssWWW.exe/Stg/d010/i010180r.htm 07.11.067

Hlavními státy – investory byly v prvním pololetí 2007 Velká Británie, Holandsko, Kypr, Lucembursko, Švýcarsko, Francie, Německo, Irsko, USA. Podíl kapitálu investovaného těmito státy činil 86,3% z celkového objemu akumulovaného zahraničního kapitálu. Podíl přímých investic připadající na tyto státy činil 85,1% z celkového objemu přímých zahraničních investic.

Tabulka 7 Zahraniční investice podle zemí původu (v mil. dolarů USD)

	akumulováno		včetně			Přijato v roce 2005
	celkem	V % k celku	přímé	portfoliové	ostatní	
Investice celkem	178516	100	80590	3638	94288	60343
Hlavní investující státy	157945	88,5	70781	3232	83932	55064
včetně	37529	21,0	24209	1558	11762	8025
Kypr	34094	19,1	30879	61	3154	11799
Nizozemí	29157	16,3	730	220	28207	6739
Lucembursko	19172	10,8	2754	187	16231	15031
Velká Británie	10123	5,7	3581	41	6501	2006
Německo	7419	4,2	3636	958	2825	1125
USA	6620	3,7	932	0,4	5688	3538
Francie	5911	3,3	1447	112	4352	3730
Švýcarsko	3971	2,2	2172	95	1704	1076
Britské panenské ostrovy	3949	2,2	441	0,3	3508	1995
Irsko	178516	100	80590	3638	94288	60343

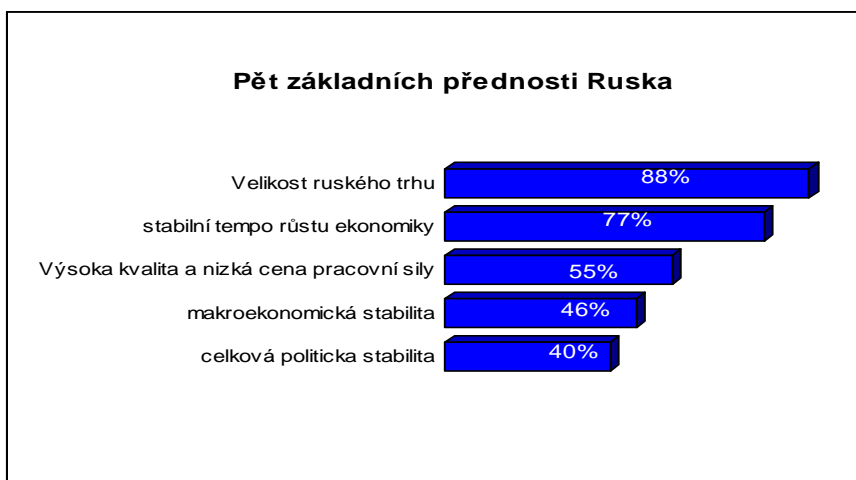
Zdroj: http://www.gks.ru/bgd/free/b04_03/IssWWW.exe/Stg/d010/i010180r.htm 7.11.07

Důsledkem významného místa Lucemburska, Kypru a Britských panenských ostrovů mezi zahraničními investory je repatriace ruského kapitálu dříve nakumulovaného v off-shore zónách.

V prvním pololetí bylo z Ruska reinvestováno 36,8 mld.USD, to je 2,4krát více než v I. Pololetí roku 2006. Objem spláceného kapitálu dříve investovaného Ruskem do zahraničí činil 25,9 mld.USD, to je o 80,8% více než v prvním pololetí 2006.

3.2 Konkurenční výhody Ruska jako státu přitahujícího investice

V současné době patří k základním konkurenčním přednostem Ruska následující: kvalifikovaná pracovní síla, vysoké tempo růstu ekonomiky, politická a sociální stabilita, vysoký vědecký potenciál, značné zásoby přírodních zdrojů. Podle hodnocení zahraničních investorů, vyjádřeného v rámci ankety, která byla provedena konzultační radou ohledně zahraničních investic do Ruska (KRZI), jsou nejvýznamnějšími přednostmi:

Na první místo investoři dávají velké odbytiště jak spotřebitelských výrobků, tak i výrobků průmyslových. Kupní síla obyvatelstva nadále roste.

Bez ohledu na růst reálných příjmů obyvatelstva zůstává kvalifikovaná pracovní síla za poměrně nízkou cenu jednou z nejdůležitějších konkurenčních předností Ruska. Stále existuje vysoký vědecký potenciál v samostatných oblastech výzkumu a spolu s vysokou kvalitou lidského kapitálu dělá z Ruska přitažlivou zemi pro rozvoj inovační výroby. Podle Světové banky více než 50% obyvatelstva Ruska má vysokoškolské vzdělání. V tomto ukazateli je Rusko hodně vpředu před ostatními státy. Objem vědeckovýzkumných prací je větší než u hlavních států - konkurentů: 1,17% HDP proti 0,98% HDP v Brazílii nebo 0,85% v Indii. V poslední době byly značně zjednodušeny administrativní procedury licencování, registrace a zdanění podniků.

Tempo růstu ekonomiky také hraje důležitou roli pro posuzování konkurenčních výhod Ruska. Za poslední čtyři roky tempo růstu HDP stále přesahuje 4,7 %. Inflace se ve srovnání s devadesátými lety významně snížila.

Velký růst je zaznamenán na ruském investičním trhu: v roce 2005 index vrostl téměř dvakrát. Posilují se pozice na globálním trhu IPO (první veřejné umístění akcií). Podle výzkumu společnosti Ernst & Young, index IPO ruských firem je jedním z nejpřitažlivějších pro zahraniční investory. Zájem zahraničních investorů je zřejmý, ve státě se stabilizovala makroekonomická situace, cena ruských aktiv neustále roste. Spotřebitelská aktivita a velký potenciál vnitřního trhu dělají z Ruska jedno z nejpřitažlivějších míst na světě pro investování.

Podle výzkumu společnosti A.T.Kearney, ke konci roku 2005 Rusko postoupilo na šesté místo podle indexu FDI Konfidence index (index investiční přitažlivosti), ustoupilo

jenom Číně, USA, Velké Británii, Indii a Polsku.²¹ Podle Germana Grefa, ministra ekonomického rozvoje, „investiční klima v Rusku se značně zlepšuje, přičemž zahraniční společnosti nepůsobící na území Ruska hodnotí investiční prostředí mnohým hůř než to je ve skutečnosti.“

K nejdůležitějším výhodám pro zahraniční investory patří možnost účastnit se procesu zlepšování pracovního klimatu ve státě, procesu zdokonalování zákonodárství, které se týká vypracování směrů rozvoje samostatných částí.

Vláda Ruské federace aktivně spolupracuje se zahraničními investory na nejvyšší úrovni. Jedním z neefektivnějších mechanismů spolupráce orgánů samosprávy a společností je Konzultační rada ohledně zahraničních investic do Ruska, kterou řídí předseda vlády Ruské federace M.J. Fradkov.

V Rusku je poměrně velká rentabilita realizovaných investičních projektů. Tři čtvrtiny investorů v rámci výzkumu, uskutečněného Konzultační radou, oznámily, že růst příjmů v roce 2004 činil více než 10 %, u dvou pětin více než 30 %.

V současné době můžeme říct, že reforma daňové soustavy skončila a vytvořené podmínky jsou pro investory značně výhodné. Daň z příjmu činí 24 %, daň z příjmu fyzických osob je 13 %, společná sociální daň činí 26 %, HDP je 18 %.

Jednou z významných předností Ruska je fakt, že není nutné registrovat investiční projekty. Posouzení investičních projektů a uzavření investičních dohod je závazné pouze u projektů ucházejících se o státní účast.

Část investičních výhod Ruska je spojena s geografickou polohou. Geografická blízkost a příznivé podmínky pro řízení byznysu umožňují využívání ruského území pro přístup na trhy zemí SNS. Příležitosti organizování tranzitu mezi zeměmi Evropy a Asie přes Rusko nejsou dost aktivně využívány, ale taková možnost existuje.

Výhody vedení byznysu ve státě je možné v plné míře ukázat pouze ve srovnání s jinými státy. Podle názoru investorů poskytuje Rusko co do úrovně složitosti vedení byznysu mnohem lepší podmínky než jiné členské státy SNS a nachází se přibližně na stejné úrovni s Indií a Čínou. Podle střední výnosnosti z investic předstihuje Rusko rozvinuté státy, střední a východní Evropu, státy SNS a rozvojové trhy v celku. Vzhledem k existujícím konkurenčním výhodám je Rusko pro investice atraktivním státem.

Zavádějí se nové mechanismy, které by měly zlepšit investiční prostředí Ruska. To jsou zvláštní ekonomické zóny, osobně-vládní spolupráce a investiční fondy. Podle údajů

²¹ <http://search.vedomosti.ru/newsline/print.shtml?2005/12/08/202245> 15.11.2007

úřadů Ruska projevují zahraniční investoři největší zájem o možnosti zvláštních ekonomických zón. Zákonodárstvím Ruska jsou stanoveny tři druhy zón: průmyslově-výrobní, technicko-inovační a turisticko-rekreační.

3.3 Velké investiční projekty

Největší aktivní spolupráce se zahraničními společnostmi a firmami na území Ruské federace se uskutečňuje v ropném a plynovém těžebním průmyslu, v leteckém a automobilovém průmyslu, v agrárním a potravinářském průmyslu v komunikační sféře.

- **Ropný a plynový těžební průmysl:**

Velký objem zahraničních investic se stále směřuje do ropného a plynového průmyslu. Loni se začala těžba ropy na ruských nalezištích projektu „Sachalin-1“, to je jeden z největších ruských projektů, který se provádí s účastí zahraničních investorů. Celkový vklad do vývoje veškerých nalezišť projektu se oceňuje na víc než 12 mld.USD. Velké investiční prostředky pracují i v projektu „Sachalin-2“.

Největší nizozemsko-britská ropná společnost Roall Datch Com se účastní realizace dvou projektů ve zpracování ropných nalezišť na ostrově Sachalin (projekt Sachalin-2) a v Salymském nalezišti.

Celkový objem investic v první části realizace projektu Sachalin-2 činil ke konci roku 2004 1,5 mld. USD a ještě se počítá s 12,4 mld. USD ve druhé části realizace projektu. Do Salymského naleziště bylo investováno 200 mil. USD.

Francouzská společnost Total je jednou z prvních zahraničních ropně těžebních společností, se kterou byla v roce 1995 podepsána dohoda o rozdělení těžby Harjaginského ropného naleziště v Něneckém autonomním okruhu. Celkové investice za období osvojení budou činit 1,2 mld.USD.

Aktivní práce provádí na území Ruska od roku 1990 britská společnost British petroleum. Projektovány jsou Kovytkinskoe plynokondesační těžiště, Kaspiské potrubní konsorcium (v rámci TNK-BP), a výhledově projekt Sachalin-5. Celkový objem investovaného kapitálu do ruské ekonomiky činil 8 mld. USD.

Americká společnost Exxon-Mobil se účastní realizace projektu Sachalin-1. Objem investic ke konci roku 2004 činil 3 mld. USD. Společnost se účastní realizace projektu Kaspiského potrubního konsorcia. Podíl investic činil více než 0,5 mld. USD.

Ruský ropný průmysl potřebuje zahraniční kapitál, protože je potřeba zdokonalit metody těžby a osvojit nová naleziště.

Nedávno byla zaznamenána nová tendence, do seznamu klíčových ruských investorů vešla Indie. Celkový počet investic z Indie činil v prvním pololetí 2006 1 mld. 507 mln. USD. To bylo způsobeno především díky vkladům do těžby palivo-energetických nerostných surovin. Podle expertů se začalo aktivní financování indickou stranou projektu „Sachalin-1“, ve kterém indická společnost ONGC má dvacetiprocentní podíl.

- ***Automobilový průmysl***

Velké investiční projekty v oblasti automobilového průmyslu jsou realizovány společnostmi Ford (USA), Renault (Francie), General Motors (USA).

Americká společnost Ford Motor Company“ podepsala v roce 1999 investiční dohodu s ministerstvem ekonomiky RF o výstavbě automobilového závodu s celým výrobním cyklem. V roce 2002 se ve Vševoľsku v Leningradské oblasti rozjel závod na výrobu aut vystavený společností Ford Focus. Celkový objem investic do projektu činil 200 mil. USD.

Francouzská společnost Renault je na ruském trhu představována jako A.S Autoframos, která byla založena na paritních principech společně s moskevskou vládou v červenci 1998. V rámci realizace projektu je plánována stavba průmyslového komplexu na výrobu auta Logan by Renault. Celková částka projektu činí 250 mil. Euro, přičemž podle rozhodnutí francouzské strany bude financování projektu probíhat na náklady společnosti Renault.

Akciová společnost uzavřeného typu Dži Em-Autovaz – společný podnik korporací General Motors a A.S „UTOVAZ, založená v roce 2001 za účasti EBRD, vyrábí auta s pohonem na všechna kola Chevrolet Niva. Do chvíle zahájení výroby bylo investováno 338 mil.USD.

V nejbližší době se očekává vytvoření nové sériové výroby motorů, transmisí, jejímiž jednateli budou General Motors, Fiat, a.s. AUTOVAZ a EBRG. Součet očekávaných investic činí 405 mil. Euro.“

- ***Agrární průmysl***

Nejvýznamnějším investorem v této oblasti je americká společnost „Cargill“. Investice společnosti do projektů činí 220 mil.USD. Projekty jsou realizovány ve městě Jevrejově v Tulskej oblasti: závod na výrobu škrobu, závod na rafinování rostlinného oleje, obilní dopravníky.

- **Tabákový průmysl**

Velkým investorem v této oblasti na ruském trhu je japonská společnost Japan Tabacco International. Společnost investovala 500 mil.USD, ze kterých 400 mil.USD. bylo investováno do vlastního závodu na výrobu cigaret Petro (město Sankt-Pěterburg).

Dalším velkým investorem je mezinárodní tabáková společnost „British American Tabacco“, která vlastní tři závody, v Moskvě, Sankt-Pěterburgu a Saratově. Celkový objem investovaného kapitálu činil 500 mln. dolarů USA.

Dalším velkým investorem je mezinárodní tabáková společnost British American Tabacco, která vlastní tři závody, v Moskvě, Sankt Petěrburgu a Saratově. Celkový objem investovaného kapitálu činil 500 mil. dolarů USA.

- **Lesní průmysl**

V této oblasti je velkým investorem americká společnost International Paper, která vlastní Světogorský celulósově-papírenský kombinát v Leningradské oblasti. Celkový objem investic vložených do rozvoje kombinátu činil 250 mil.dolarů USA

- **Potravinářský průmysl**

Velkým investorem v této sféře je americká společnost Mars, která investovala víc než 550 mil. dolarů USA (včetně 330 mil. do základních prostředků) do realizace projektů v Moskevské a Novosibirské oblasti (závody na výrobu cukrářské produkce, živočišného krmiva, výživných výrobků a jejich zpracování).

Podle „Indexu rozvoje světového maloobchodu 2006“ (Global Retail Development Index- GRDI), hlavní úkol indexu je ocenit přitažlivost rozvíjejících se trhů pro možnosti globálních retailingových společností podle kritérií, kterými jsou rizika státu, nasycenost trhu moderními obchodními plochami, přítomnost západních sítí. Rusku patří druhé místo.

22

Tabulka 8 Globální index rozvoje maloobchodu 2006

Stát	Rizika státu	Přitažlivost	Nasycenost	Faktor času	GRDI
Váha faktoru	25%	25%	30%	20%	
Indie	55	34	89	76	100
Rusko	43	69	53	90	85
Vietnam	43	24	87	81	84

²² <http://www.retailstudio.org/trends/2740.htm>

Ukrajina	42	37	76	81	83
Čína	58	40	57	86	82

Zdroj: <http://www.retailstudio.org/trends/2740.htm>

Za poslední několik let neustále přibývá počet zahraničních maloobchodních sítí (holandské METRO, francouzský Aushan), podle všeho tato tendence bude pokračovat.

- **Telekomunikace**

Největším investorem v oblasti telekomunikací je norská společnost Telenor. To je hlavní akcionář akciové společnosti Vympelkom, a Kominkom. Celkový objem prostředků investovaných do ruské ekonomiky činí 400 mil. dolarů USA.

4 Podmínky formování příznivého investičního klimatu

V souladu s ústavou Ruské federace má federální centrum potřebné pravomoci stanovovat právní základy společného trhu, provádět vědecky opodstatněnou ekonomickou politiku, která by měla odpovídat společným zájmům státu, regionů a domácích výrobců. Jemu taky patří finanční, devizové a celní regulování, peněžní emise, vypracování základů cenové politiky a regulování bankovního systému. V současnosti si může Rusko vybrat další strategie ekonomické politiky. Každý subjekt Ruské federace je částí celkového ekonomického prostředí. Bankovní systém ve značné míře závisí na celkovém stavu ekonomiky ve státě. To všechno znamená, že hlavní idea korekce směru tržních reforem je orientace na domácí výrobu, vytváření stimulů pro hospodářský růst a nastavování ekonomického potenciálu subjektů Federace. Pro její vyrovnaný rozvoj je třeba mít speciální odvětvové a regionální programy mobilizace rozpočtových a investičních zdrojů, které budou poskytnuty na zabezpečení potřeb regionů, překonání ztrátovosti a zvýšení konkurenceschopnosti domácích výrobků. Je třeba provádět aktivní opatření v restrukturalizaci jak průmyslových podniků, tak i finančních institutů s účastí subjektů Federace.

Podle ústavy mají federální subjekty také velké pravomoci (včetně zákonodárných). Základním východiskem je stanovení priorit regionální ekonomické politiky a strategie. Záměrem s dlouhodobou perspektivou je racionalizace daňového systému subjektu, rozpočtová samostatnost a vytváření uceleného systému spotřebního trhu, podpora

drobného podnikání s cílem vytvořit jeden z vedoucích sektorů ekonomiky regionů, ale také zefektivnění správy vlastnických systémů, vytváření příznivých podmínek pro příliv investic, zvětšení role bankovního systému v rozvoji reálného sektoru ekonomiky apod.

Jedním ze základních cílů regionální ekonomické politiky musí být zlepšení investičních podmínek, a to jak pro domácí, tak pro zahraniční podniky. Přitom je nutno se orientovat na aktivizaci vlastního potenciálu, což umožní upevnit nezávislost regionů, a tak i federální strukturu státu. V každém regionu se provádějí opatření, která směřují k posílení hospodářského růstu pomocí zvýšení efektivity investic.

Z hlediska ekonomické významnosti je důležité poskytování regionálních úspor pro uskutečnění rozvojových projektů a zastavení odlivu prostředků. Tento úkol jsou schopny zdolat regionální pobočky státních bank a banky rozvoje. V současnosti je peněžní kapitál citelně deficitním zdrojem tuzemské ekonomiky. Doposud není rozpracovaná jediná myšlenka rozvoje bankovního systému státu. Stále se nedoceňuje význam regionálních bank. Problém jejich rozvoje je úzce spojen s otázkami úvěrové politiky, tvorby rozpočtu a prognózy sociálně-úvěrového rozvoje státu.

Chtěla bych zdůraznit, že vzhledem k tomu, že zlepšení investičního klimatu může probíhat jen postupně, v průběhu změn institucí tržního prostředí a růstu pozitivních očekávání investorů a podnikatelů, je nutné již teď vytvářet podmínky pro zlepšení.

4.1 Vliv členství v obchodních blocích na příliv PZI

Ke zlepšení investičního klimatu země přispívá členství ve významných mezinárodních uskupeních a mezinárodních organizacích. Rusko je již členem Světové Banky, Organizace spojených Národů atp. Rusko se taky připravuje se stát členem jedné z nejvýznamnějších obchodních organizací a to je Světová obchodní organizace (WTO).

4.1.1 Vstup Ruské federace do WTO

Jednání ohledně vstupu Ruské federace do Světové obchodní organizace (WTO) započalo v roce 1995. První etapa jednání byla věnována prozkoumání obchodně-politických podmínek Ruska ve věci jeho shody s normami WTO. V roce 1999 byla členům WTO předána první verze seznamu specifických závazků ohledně přístupu na trh služeb a projekt seznamu výjimek z režimu příznivého působení. Začátkem roku 2000 jednání zahrnovalo všechny problémy procesu vstupu Ruska do WTO.

Vláda Ruska ohledně vstupu jedná ve čtyřech směrech:

Jednání ohledně celních a dovozních tarifů. Jejich cílem je určení maximálních sazeb dovozních cel pro veškerý sortiment zahraničního obchodu, práva na jejich používání Rusko dostane až po vstupu do světové obchodní organizace.

Jednání, které se týká zemědělství. Kromě projednávání tarifů toto jednání zahrnuje otázky povolených objemů vnitřní státní podpory agrárního sektoru (subsidií, které mají být zkrácené), včetně exportních subsidií na zemědělské výrobky a potraviny.

Jednání ohledně přístupu na trh služeb. Toto jednání má za cíl sladění podmínek přístupu zahraničních služeb a poskytovatelů služeb na ruský trh. K tomuto okamžiku je jednání ohledně služeb uzavřeno s 16 členy „pracovní skupiny“²³ – s Maďarskem, Čínou, Korejí, Thajskem, Tureckem, Chile, Singapurem, Venezuelou, Novým Zélandem, Mexikem, Norskem, Japonskem a Indií. Nejvíce problematická jsou jednání ohledně oblasti finančních služeb, energetické oblasti a telekomunikačních služeb. O vstup na tyto trhy mají zvláštní zájem přední členské státy WTO.

Projednávání systémových otázek, které jsou věnovány určování opatření, která bude muset Rusko uzákonit a následně právně použít pro plnění svých povinností v roli budoucího člena Světové obchodní organizace.

V Rusku je velmi populární mínění, že liberalizace obchodu obecně a vstup do WTO jmenovitě nezpůsobí růst přímých zahraničních investic, naopak odradí potenciální investory. Tento názor nemá žádný teoretický základ. Vliv změny tarifů na zahraniční investice musí být spatřován pouze v případě horizontálních investic, zaměřených na substituce dovozu. V případě vertikálních investic spojených s využíváním místních výrobních faktorů může snížení tarifů podpořit růst investic díky zjednodušení importu součástí.

Pozitivní vliv vstupu Ruska do WTO na přímé zahraniční investice nespočívá pouze ve snížení tarifních bariér pro horizontální investice. Proces jednání o vstupu RF do světové obchodní organizace již má za následek podstatné změny institucionálního klimatu. Změny ruského zákonodárství v souladu s požadavky WTO musí způsobit větší průhlednost vnější obchodní politiky Ruska včetně činnosti celních orgánů. Budou omezeny možnosti ovlivnění zahraničních investic pro místní a regionální správu. Zahraniční investoři budou mít účinnější způsoby, jak se ucházet o uplatnění kompenzačních opatření v případě tlaku místních či regionálních orgánů nebo v případě vytváření nestejných podmínek pro ruské a

²³ Byla vytvořena ohledně připojení Ruska k GATT. Po založení WTO v roce 1995 byla přeměněna na pracovní skupinu zabývající se vstupem Ruska do WTO.

zahraniční výrobky nebo firmy. Navíc v souvislosti se vstupem do WTO bude Rusko muset zlepšit dodržování zákonů o ochraně duševního vlastnictví ne jen pokud jde o ruské, ale i o zahraniční výrobky. To všechno ztrátní investování do Ruska.

4.1.1.1 Negativa členství Ruska v WTO

Ekonomika Ruska neumožňuje zatím uplatnit principy liberalizace obchodu. Ano, v Rusku lze zaznamenat hospodářský růst, ale to jenom díky rostoucím cenám ropy, protože suroviny tvoří většinu ruského exportu. Většina ruských ekonomů se domnívá, že liberalizace tarifů-celních opatření může být provedena pouze jednostranně – pro import do Ruska. Existuje pouze malé množství firem, které mohou plnohodnotně konkurovat na světových trzích, nebereme-li v úvahu přirozené monopoly, kterými jsou „Gazprom“ nebo RAO „JES Rossii“. V případě, že se Rusko stane členem Světové obchodní organizace, bude muset otevřít svůj vnitřní trh pro výrobky zahraničních společností, což může být zhoubné pro ruské hospodářství.

Dnešní členství Ruska ve WTO je spojeno se zlepšením přístupu na vnější trhy pro konkurenceschopné výrobky na sumu 5-10 mld. US dolarů, avšak jestli budeme brát v úvahu to, že export Ruska za první pololetí 2007 činil 60343 mld. US dolarů, to znamená, že rozšíření přístupu domácích výrobků na zahraniční trhy je výhodné pouze pro 10% ruského exportu. Ostatní a hlavní složku exportu tvoří ropa, ropné produkty a zemní plyn, které nemají v současnosti jakékoliv ekonomicko-politické odbytové potíže. Není třeba vstupovat do WTO, pokud Rusko i nadále chce exportovat pouze ropu a zemní plyn. Pokud Rusko chce změnit svou roli pouze surovinového státu a nestat se pouze odbytištěm pro rozvinuté země, je třeba měnit strukturu exportu. Z kursu ekonomiky je známo, že jediná cesta, která vede k trvalému a udržitelnému růstu, je zvyšovat podíl průmyslových výrobků a zboží v exportní struktuře země, a to cestou zvýšení konkurenceschopnosti tohoto druhu zboží na mezinárodních trzích.

Obrovským problémem bude změna zákonodárství v souladu s požadavky Světové obchodní organizace, většina platných zákonů neodpovídá normám WTO, a to jak v oblasti státní regulace vnější obchodní činnosti, tak i daňového zákonodárství a v řadě dalších právních norem.

Ekonomové ze Světové banky (David Tarri a Tom Rozerford) spočítali, že zvýšení konkurence obohatí občana Ruska o 7,8%, avšak nejvíce získá severozápad (o 11,2%),

Sankt Petěrburk (o 10,6%), Dálný Východ (9,7%)²⁴, což považuji za celkem negativní vzhledem k obrovské velikosti Ruska.

4.1.1.2 Pozitiva členství Ruska v WTO

Největším zlepšením bude zrušení bariér pro příliv přímých zahraničních investic do sféry služeb (podle propočtu Světové Banky kolem 73 % všech výhod). To povede ke snížení nákladů a zvýšení produktivity podniků, které používají tyto služby, což bude stimulovat rozvoj ruského exportu.

Snížení cel představuje 18 % všech výhod a povede ke zlepšení v oblasti mezinárodní dělby práce. Také se zjednoduší import produkce, obsahující moderní technologii, což povede ke zvýšení produktivity a opět ke zvýšení exportu.

Ze všech výhod spojených se vstupem Ruska do WTO je rozšíření přístupu k novým trhům považováno za nejméně důležité. Podíl této výhody činí jenom 9 % ze všech předpokládaných změn, protože už byl poskytnut režim největších výhod většině ruských partnerů, a to buď v rámci bilaterálních dohod nebo byly poskytnuty jiné výhody v rámci spolupráce SNS.²⁵

Podle ministra ekonomiky i za sedm roků od vstupu Ruska do WTO „krytí ekonomiky zůstane na úrovni 7%, což je přibližně 2krát vyšší, než krytí ekonomiky EU i USA, které jsou na úrovni 3-4%. V současnosti stupeň této ochrany v Rusku činí 11%“²⁶. Ministr ekonomiky ještě dodal, že „sedm let je přesně ten čas, který bude potřebný k tomu, aby se ruský finanční systém stal přitažlivý natolik, aby mohl konkurovat největším světovým bankám.“²⁷

Ministr ekonomiky zdůraznil, že „základní předností vstupu Ruska do WTO je to, že veškeré výrobky vyrobené v tuzemsku mohou být bez problémů exportovány na světový trh. Mimo to jakékoliv zboží může být dovezeno do Ruska bez jakýchkoliv omezení. To všechno znamená nový potenciál pro výrobu a přítok cizího kapitálu do Ruska“²⁸.

²⁴ „Встреча в Ханое“ Smartmoney, -analytický týdeník, 20.11.06, str.9

²⁵ Ruská ekonomická společnost, №168, <http://www.ress.ru/vest/v9/vestnik168.htm>

²⁶ Newsru.com, neděli 19 listopadu, <http://newsru.com/arch/finance/19nov2006/7hg.html>

²⁷ Newsru.com, neděli 19 listopadu, <http://newsru.com/arch/finance/19nov2006/7hg.html>

²⁸ Newsru.com, neděli 19. listopadu, <http://newsru.com/arch/finance/19nov2006/7hg.html>

4.2 Současný stav jednání ohledně přistoupení Ruska do WTO

V květnu 2006 se uskutečnil v Soči summit EU-Rusko, na kterém Evropská unie vyslovila naděje, že Rusko se již letos stane 149. členem Světové obchodní organizace. O vstupu do WTO Rusko jedná již 13 let. Po přistoupení se objeví nové možnosti a perspektivy pro uzavření dohody o volném obchodu.

Dvoustranné jednání mělo být dovršeno již k prvnímu červenci 2006, tzn. vyřešení veškerých technických záležitostí v rámci WTO měly být provedeny přibližně k říjnu/listopadu 2006. Potom je třeba, aby parlament ratifikoval smlouvu o WTO, což mohlo být hotovo již na podzimním zasedání. Tím pádem by Rusko mohlo být plnoprávným členem Světové obchodní organizace v roce 2007.

Avšak podle pesimistických prognóz (s ohledem na postoje USA) může být jednání prodlouženo. V roce 2007 v Rusku proběhnou parlamentní volby, v roce 2008 prezidentské. Za takových podmínek bude moci nová vláda opět projednávat otázky o přistoupení Ruské federace do WTO až v roce 2008

Co se týče postoje USA, problémy se vyskytují v následujících oblastech:

- ⇒ Úsilí USA o zrušení omezení v oblasti činnosti přímých filiálek zahraničních bank a pojišťoven. Avšak američtí podnikatelé, kteří již obchodují v Rusku, tvrdí, že systém platného práva zabezpečuje normální podmínky pro práci.
- ⇒ Druhý problém je spojen s otázkou duševního vlastnictví. Americká strana trvá na kompletním vyřešení tohoto problému ještě před vstupem Ruska do Světové obchodní organizace. V dané oblasti se americká a ruská strana shodují, avšak provedení jakýchkoli změn je náročné na čas.

19. listopadu 2006 Ministerstvo hospodářského rozvoje RG German Gref objevilo dovršení dvoustranných jednání s USA ohledně vstupu Ruska do Světové obchodní organizace. Jedná se o historický moment, protože Rusko tím přistupuje k tržním zásadám fungování ekonomiky a vzniká možnost plnoprávní konkurence na světových trzích.

I když se, jak se zdálo na začátku, největší problém se Spojenými státy vyřešil, vznikl jiný problém, a to je Gruzie, která brání vstupu Ruska do Světové obchodní organizace.

Pro vstup do WTO, jak již bylo uvedeno výše, je potřeba souhlas všech stávajících členů. Je třeba uzavřít bilaterální dohody se všemi členskými státy, které projeví zájem o

projednávání sporných otázek. V případě Ruska již bylo podepsáno padesát dohod. Avšak existuje podmínka, která stanoví, že uzavřené bilaterální dohody nemusí být definitivní, každý stát má možnost kdykoli sporné otázky znovu otevřít a obnovit jednání. A to se stalo právě s Gruzii.

Problém vnikl ještě v létě poté, co Rusko zakázalo dovoz gruzinských vín a minerální vody Boržomi a odůvodnilo to tím, že tato produkce nesplňuje hygienické normy, a to stačilo k tomu, aby Tbilisi okamžitě požádalo o obnovení jednání. Gruzie tvrdí, že bude hlasovat proti vstupu Ruska do WTO, dokud se nevyřeší problém nelegálních celních propouštěcích stanovišť a zrušení zákazu na import gruzinských vín a minerálních vod do Ruska. Odtud vyplývá, že vstup bude nadále odkládán, pokud zůstanou tyto problémy nevyřešené. Avšak chování Gruzie není zcela logické, protože, jak je již známo, lépe se dá bránit proti neopodstatněným překážkám, pokud jsou oba státy členy WTO.

4.3 Mezinárodní investiční rating Ruské federaci

Jedním ze způsobů jak lze zvýšit přítok přímých zahraničních investic do Ruska je zlepšení odpovídajících ekonomických, institucionálních a jiných podmínek. Zabezpečení takových podmínek by mělo prospět k zintenzivnění přítoku investovaného zahraničního kapitálu do země a to jak přímo, tak i nepřímo. Nepřímo znamená, že díky zlepšení odpovídajících podmínek světové ratingové agentury zvýší rating Ruské federaci ve světě, což by mělo pozitivně ovlivnit postoj zahraničních investorů vůči Rusku.

29 listopadu 2001 agentura Moody's zvýšila rating Ruska z B2 na Ba3. Rating byl navýšen hned na dvě pozice. Od tohoto momentu již mohou investoři při rozhodování o investování do Ruska řídit konkrétními informacemi.

Poslední zvýšení ratingu bylo provedeno agenturou Standard & Poor's na začátku roku 2005. Tato agentura zvýšila rating Ruska pro úvěry v cizí měně na BBB-. Totéž udělaly již dříve agentura Moody's – 8.10. 2003 a Fitch – 18.11. 2004.

Podle úvěrového analytika Standard & Poor's H. Hessela „je zvýšení ratingů vyvoláno podstatným zlepšením ukazatelů státní zadluženosti a vnější likvidity... tato zlepšení jsou natolik podstatná, že kompenzují vážné a stále narůstající riziko, které i nadále zůstává klíčovým brzdícím faktorem ratingu Ruska“.

Představitelé Standard & Poor's uvádějí, že k dalšímu zlepšení ratingu by měly říspět provedení odpovídajících reforem v ekonomické a politické sféře. Důležitým faktorem je schopnost Ruska splácet dluhy. Rusko již předčasně splatilo dluh vůči

Mezinárodnímu Měnovému Fondu v roce 2006 i když splacení bylo plánováno na rok 2008²⁹

Podle úrovně ekonomické svobody (Index of economic freedom), který sestavuje americké noviny The Wall Street Journal a mezinárodní organizace „The Heritage Foundation“ Rusko se polepšilo a dva místa ve srovnání s rokem 200. V roce 2007 Rusku patřilo 125 místo y celkového počtu 155 států. Ve srovnání Moldávie je na 102 místě, Gruzii patří 55 místo.³⁰

Podle indexu ekonomické tvořivosti (index of economic creativity), do kterého se započítává úroveň technologického (inovačního) rozvoje země a existence podmínek pro rozvoje ekonomické aktivity Rusku patří poslední místo z 12 států přičemž s minusovými hodnotami.³¹

Podle času, který je potřeba na založení společnosti Rusku patří 50 místo ze 120. První místo je za Spojenými státy Americkými, pak následuje Singapur a Turecko. V USA lze založit společnost jediným zavoláním.

5 . Česko ruská spolupráce

5.1 Rizika podnikání v Rusku pro Česko

Realizace na ruské trhu nabízí spolek velkými investičními příležitostmi a obrovskými možnostmi taky i obrovské riziky se kterými je spojeno podnikání v Rusku. Hlavní problém spočívá v nízké vymahatelnost práva. Podle dokladů mezinárodní nevládní organizace Transparency International v roce 2007 každoroční objem úplatků přijatých ruskými soudy činí 210 mln. USD.³² K dalším rizikům patří nestandardnost procesu proclívání a obrovská korupce. V roce 2006 Rusku patřilo 121. místo, to je 2,5 bodu (na stupnici 0-10).

Vstup na ruský trh je finančně náročný. Výdaje jsou spojené především s administrativou, obrovské výdaje jdou na reklamu, různé propagační akce. Největší problém způsobuje neznalost ruského trhu a aktuální ekonomické situace. Nepříjemnosti vyvolávají také četné mocenské zásahy státu do ekonomiky. Proto je třeba vždy mít nejaktuálnější informace z oboru či oblasti, ve které hodláte podnikat.

²⁹ Ruská ekonomická společnost, №153, 17.11.2007

³⁰ <http://www.heritage.org/research/features/index/downloads/2007PastScores.xls>

³¹ http://www.icsti.su/rus_ten3/1000ventures/a/presentations/innovation_index.html

³² http://www.transparency.org/publications/gcr/download_gcr#summary

Ruský trh se teprve rozvíjí, a zároveň se rozvíjí i konkurence. Růst konkurence způsobuje to, že ruské společnosti kladou velmi často náročné podmínky svým dodavatelům. K těmto podmínkám patří certifikace nebo odklad plateb za dodané zboží. Tyto podmínky mohou být akceptovatelné jen již finančně silnými a stabilními společnostmi ne těmi, které teprve vstupují nebo hodlají vstoupit na ruský trh. Ruší obchodníci taky velmi často vyžadují dodávky s odkladem plateb, koupi na úvěr či leasing. Je to spojeno s nedostatečnou kapitalizací. Pak však nastává problém s vrácením dluhu. Vrácení ovlivněno mnohými faktory, k těmto faktorům patří: záleží komodita, hospodářský růst, velikost společnosti, síla a druh partnera.

Server exportniklub.cz nabízí jedno s možných řešení pro české podniky, které hodlají proniknout na ruský trh. Řešení nebo rada spočívá ve spojování do větších celků. Toto sdružování může pomoci s rozložením nákladů například na reklamu a propagaci či minimalizovat případné finanční ztráty.

Osobně si myslím, že stále existují příležitosti pro podnikatele z České republiky. Přitom ve srovnání s centrálními regiony, kde jsou investiční příležitosti jsou zcela vyčerpány, lze vyčlenit jiné potenciálně atraktivní regiony na území Ruska.

5.2 Česko-ruská obchodní bilance

Česko-ruské hospodářské vztahy v posledních letech zaznamenaly citelný pokrok. V roce 2005 byla podepsána nová hospodářská smlouva a „obrat vzájemného obchodu má po propadu v roce 2002 rostoucí tendenci a vyřešen byl také ruský dluh vůči Česku, který v posledních letech asi nejvýrazněji vstupoval do vzájemných vztahů.“³³ Problémem však zůstává obchodní bilance; Česká republika má s Ruskem zápornou obchodní bilanci a její schodek se v roce 2005 výrazně prohloubil. V roce 2006 Česko vykázalo rekordní deficit přes necelých 69 miliard korun oproti 47 miliardám v roce 2005. Záporné saldo je způsobeno především tím, že Česko dováží strategické suroviny, tedy ropu a zemní plyn. Rusko dovezlo do ČR zboží v celkové výši 13 miliard oproti vyvezeným 33,5 miliardám.

³³ http://www.ceskenoviny.cz/magazin/fotoperlicky/index_view.php?id=175507 17.03.2006

Tabulka 9 Česko-ruská obchodní bilance (2000-1.čtvrtletí 2006)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	1-4/2006
Vývoz ČR	386,5	487,3	513,0	570,2	922,5	1 401,3	509,9
Dovoz ČR	2 079,2	1 997,1	1 832,5	2 282,1	2 707,1	4 360,2	1 708,3
Obrat	2 465,7	2 484,4	2 345,5	2 852,3	3 629,6	5 761,5	2 218,2
Saldo OB	1 692,7	1 509,8	1 319,5	1 711,9	1 784,6	2 958,9	1 198,4

Zdroj:<http://exportniklub.czechtrade.cz/konference-rusko-2006/clanky/cesko-ruska-obchodni-bilance/>

Podle údajů z roku 2006 import strategických surovin z Ruska činil kolem 80% (je to nárůst kolem 33% oproti minulému roku) celkového dovozu z Ruska. Avšak fakticky se objem dovážené ropy nezměnil, tento výrazný nárůst byl způsoben především vysokými cenami této strategické suroviny na světových trzích.

Česko do Ruska vyváží hlavně stroje, strojní zařízení a dopravní prostředky, tato na zpracování náročná produkce činí téměř polovinu českého exportu do Ruska. „Na tak výrazném oživení vývozu se nejvíce podílelo zvýšení objemu exportu osobních automobilů, léků, výpočetní techniky, vysílacích zařízení pro sítě mobilního telefonického spojení a široké škály strojírenských zařízení používaných v různých odvětvích průmyslu.“³⁴

5.3 Český export a příležitosti na ruském trhu

Podle českých novin „snížení schodku obchodní bilance je i cílem nové strategie prosazování obchodně-ekonomických zájmů v Rusku, kterou vláda schválila loni v dubnu. Zjednodušit obchodní výměnu by měla také dohoda o hospodářské, průmyslové a vědeckotechnické spolupráci, již obě země podepsaly v roce 2005 v květnu. Podobnou smlouvu sice Česká republika s Ruskem měla, vypověděla ji ale v roce 2004 kvůli svému vstupu do Evropské unie.“

Pozitivní tendencí je především to, že české a ruské firmy začaly otevírat společné podniky. Hlavními problémy, které překážejí rychlejšímu rozvoji česko-ruské spolupráce, jsou, jak už jsem uvedla výše, korupce a byrokracie . Avšak na druhou stranu české firmy dostávají více zakázek v důsledku toho, že pro ruské firmy je lepší navázat kontakt

³⁴ <http://exportniklub.czechtrade.cz/konference-rusko-2006/clanky/cesko-ruska-obchodni-bilance/> 11.11.2007

s představiteli českých firem, než s německými a italskými podniky díky vzniklým historickým tradicím.

České firmy v poslední době získávají hodně zakázek, příkladem může být sdružení Czech Mining Technology, které uzavřelo kontrakt na rekonstrukce 17 ruských cementáren za 300 milionů dolarů (7,16 miliardy korun), dalším příkladem úspěšného investování do Ruska je turnovská firma Sklostroj, která již postavila několik továren na výrobu lahví. Česká potravinářská firma Hamé také vlastní výrobní závod, navíc ale na ruský trh exportuje produkci vyrobenou na českém území. Loni firma zvýšila tržby na 385 milionů korun, což je zhruba o třetinu více.

Celkový objem ruských investic v České republice činil loni 500 milionů dolarů oproti českým 70 milionům dolarů v Rusku. K nejvýznamnějším ruským investicím v Česku patří vstup do Škody Plzeň a Vítkovice Steel.

Na mezinárodním investičním ekonomickém fóru v Soči v říjnu 2007, který byl nejvýznamnější výstavou investičních projektů, bylo přijato řešení o založení českého zastupitelstva v Soči. Zastupitelstvo by mělo řešit a chránit zájmy závodů, bude jednat s vedením města, oblasti, bude zkoumat tendence a návrhy soukromých podniků.

V Čechách již působí několik velkých ruských podniků, kterými jsou „Evrazholding“, „OMZ“ nebo „Vostok-Servis“. Během několika let se stalo zřejmé to, že způsob vedení byznysu se v mnohém liší od praktik západních firem. Hlavní rozdíl spočívá v tom, že Rusové hodně důvěřují českému managementu.

„Podle odborného odhadu působí v Ruské federaci v kategorii podnikatelských subjektů se 100% českým kapitálem přes 100 organizací, v kategorii podnikatelských subjektů s podílovou účastí českého kapitálu cca 250 organizací, v kategorii filiálek českých společností cca 100 organizací a v kategorii zastoupení českých společností cca 200 představitelů firem“.³⁵

Doposud je jednou z největších českých investic do Ruska vstup ŠKODA HOLDING (ŠH) do výrobní společnosti Sibelektroprivod (SIBEL) v r. 2004. Celková investovaná částka činí 150 mln.Kč (8,3 mln.USD). ŠKODA HOLDING se taky podílí na manažerském řízení podniku. K nejvýznamnějším investorům patří dalších několik českých společností: Glaverbel Czech, Hamé Babice, Glaverbel Czech vybudovala dva závody, jeden je v Nižegorodské oblasti - Borský sklářský závod, druhý je v Klině v Moskevské oblasti. Významná česká potravinářská společnost Hamé nechala vybudovat výrobní závod

³⁵ <http://exportniklub.czechtrade.cz/konference-rusko-2006/clanky/cesky-export-a-investice-na-ruskem-trhu/>

Bogoljubovo. Tento závod produkuje nejen masné výrobky (paštiky, konzervy), ale i jiné trvanlivé potraviny (dětské přesnídávky, kečupy a kaše). Dalšími českými firmami působícími v Nižegorodské oblasti jsou FAVEA Čecheja (farmacie), FEZKO Strakonice, která vyrábí dekorativní látky, dále to je společnost BRANO vyrábějící zámky do aut, Keramoprojekt Praha (projekční práce a výstavba nemocnic).

Již několik let své výrobky do Ruska exportují společnosti ELTODO (výroba osvětlení a osvětlovacích souprav do ruských letišť), dále jsou to PRECIOZA (výroba lustr, skleněných figurek a bižuterie), KAROSA a KAREX (autobusy), společnost TATRA a INEKON GROUP (dodávky tramvají a kolejových vozidel a jejich servis) a další české firmy.

5.4 Projekty budoucí rusko-české spolupráce

Stále aktuální je návštěva ruského prezidenta Vladimira Putina v Praze na jaře 2006. Tímto setkáním byla zahájena nová etapa ve vzájemných vztazích.

Výsledkem návštěvy bylo podepsání několika dohod o vzájemné spolupráci. Týdeník EURO uvádí sedmnáct projektů budoucí česko-ruské spolupráce, kterými jsou:

- 1 „Rekonstrukce a modernizace výrobních kapacit závodu Uralvagonzavod ve městě Nižnij Novgorod ve Sverdlovské oblasti s účastí české firmy Alta.
- 2 Modernizace dříve dodaných českých tramvají a dodávky nových tramvají pro dopravní podnik měst Volgograd a Volžskou oblastí s účastí české firmy ČKD Pragoimex a ruské elektrotechnické společnosti Dynamo Moskva.
- 3 Modernizace třetí linky metra s dodávkami moderních vagonů s asynchronním motorem pro Petrohrad s účastí české společnosti Vagonmáš Sankt Petěrburk.
- 4 Výstavba silničního rychlostního obchvatu v Petrohradě s účastí české firmy Železniční stavitelství Brno, španělské společnosti OHL a ruských subdodavatelů.
- 5 Výstavba administrativního komplexu Morskoy vokzal v Petrohradě pro společnost Baltmorinvest Sankt Petěrburk s účastí české firmy Železniční stavitelství Brno.
- 6 Realizace projektu Využití paralelního ropného plynu Priobské skupiny nalezišť (kompresorové stanice, závod na zpracování plynu) pro společnost Rosněft s účastí českých firem ČKD Energotrans Brno, ČKD Nové Energo Praha a Cheops Engineering Brno.
- 7 Výstavba továrny na výrobu obalového skla ve městě Orsk s účastí české firmy Skolstroj Turnov.

- 8 Dodávky zařízení a techniky dálkového spojení pro moskevskou městskou síť MGTS s účastí české firmy Strom Telecom Praha.
- 9 Projekt rekonstrukce a modernizace elektrárny Krasavino o výkonu 200MW (dříve vybudované českou firmou Škoda Plzeň) ve Vologodské oblasti s účastí české firmy Škoda Energo Plzeň a dalších českých firem.
- 10 Společný projekt s výstupem na trh třetí země – výstavba petrochemického závodu na zpracování do 1,5 milionu tun ropy ročně v mongolském Ulánbátaru s účastí ruské firmy VostokNěftGaz a české firmy ČKD Nové Energo.
- 11 Výstavba továrny v Rusku na výrobu netkaných materiálů z polypropylenu pro zajištění hygienických potřeb českou firmou Pegas Znojmo.
- 12 Společná výroba autobusů Karosa ve městě Omsk s účastí ruské firmy Rusanton a českých firem Karosa Vysoké Mýto a Karex Praha.
- 13 Zavedení výroby obalového skla v Tulunském sklářském závodě v Irkutské oblasti s účastí české firmy Skolstroj Turnov
- 14 Dostavba kaskády Zaramagských hydroelektráren v republice Severní Osetie-Alánie s účastí české firmy Azak Praha.
- 15 Výstavba Závodu na zpracování ropy v Orlovské oblasti s účastí české firmy Daster Plus Praha.
- 16 Projekt rekonstrukce a modernizace zemědělských farem na klíč v republice Baškortostán za použití moderních technologií pro chov prasat a mléčného skotu, včetně dodávek plemenného materiálu za účasti českých firem pod vedením společnosti Farmtec Tábor.
- 17 Výstavba a dodávka technologie kogenerační teplárny o celkové kapacitě 8MW v Jejsku v Krasnodarském kraji za účasti Tedom Třebíč“³⁶

Na podzim 2007 ruská společnost „Intelenergomaš“ získala 52% podíl v opavské firmě „Aroko“, která vyrábí potrubní armaturu pro jadernou a tradiční energii, a taky petrochemie. Celková cena kontaktu činila 7,5 mln. euro.

V červnu roku 2007 byly v Praze pořádány hned dvě akce: dny Sverdlovské oblasti v Česku a prezentace rusko-evropských vzdušných dopravní systémů, budovaných kaliningradskou leteckou společností „KD avia“. To byla odvetná návštěva na návštěvu Českých firem v Jekatiriburgu v roce 2006. Tyto akce měly velký význam pro spolupráci mezi regiony Čech a Ruska. V dubnu 2007 byl podepsán největší kontrakt v historii

³⁶ Euro 10, 6 březen 2006

dvojstranných vztahů. Byla podepsána smlouva mezi ruským „Uralvagónzávodem“ z Nižního Tagilu a českou firmou „ALTA“ z Brna. Tato smlouva zněla na rekordní sumu v 1 mld.USD.

Čeští specialisté navrhnou spolupráci na komerčním základě v oblasti výroby obráběcích strojů, v oblasti strojírenství, převážně dopravního strojírenství.

Závěr

Význam investic v sociálně-ekonomickém rozvoji zemí značně vzrůstá. Zlepšení investičního klimatu je jedním z nejdůležitějších úkolů stojících před Ruskem. V poslední době ve státě proběhlo několik změn orientovaných na zlepšení investičního a podnikatelského klimatu. Snahy vlády Ruské federace a celého systému jsou zaměřeny především na zabezpečení stejných podmínek konkurenceschopnosti, ochranu vlastnických práv, odstranění zbytečných administrativních bariér pro podnikatelskou a investiční činnost a zvýšení finanční transparentnosti podniků a organizací.

To všechno by mělo již v nejbližší době vytvořit podmínky pro větší příliv dlouhodobých investičních zdrojů do ekonomiky Ruska, a to v první řadě do průmyslového sektoru, do rozvoje nových odvětví, do radikální obnovy starých podniků, do výrobků, které byly stále předmětem poptávky na vnitřním i na vnějším trhu.

Jednou ze základních podmínek řešení problémů hospodářského růstu a integrace státu jsou zahraniční investice. Pro jejich zapojení hraje nemalou roli úvěrový rating Ruska, který se značně vylepšil od roku 2000 z „CCC“ na „B“ podle mezinárodní ratingové agentury Fitch.

Za pozitivní výsledek lze považovat zvýšení aktivity podniků a jejich snahu reinvestovat vlastní prostředky. Podle výsledků výzkumu základních průmyslových podniků státu provedeného státním statistickým úřadem je podnikatelské klima nejpriznivější za posledních 5 let.

Vzrostl příliv zahraničních investic do Ruska: ke konci roku 2006 činil 136,8 mld. dolarů, což je o 36,4 % více ve srovnání s rokem 2005. Avšak ke konci září roku 2007 činil objem akumulovaného zahraničního kapitálu 197,8 mld. dolarů, to je o 38,3 % více ve srovnání se stejným obdobím roku 2006. Nejvíce bylo zaznamenáno v položce ostatní investice.

V Rusku se neustále probíhá úprava v legislativních podkladech, zabezpečujících nové podmínky hospodaření a provádění cílů vlády v souladu s jeho zdroji. Nové zákonodárné iniciativy jsou zaměřeny především na zprůhlednění ruské ekonomiky a na vytváření příznivých podmínek pro její integraci do světové ekonomiky. To všechno umožní nejenom značně zrychlit tempo ekonomického růstu, ale i zvýšit přitažlivost Ruska pro zahraniční investice.

Jedním ze základních a nejdůležitějších problémů stojících na cestě rozvoje Ruské federace a odpuzujících zahraniční investory je nedostatek potřebné ochrany práv a zájmů

vlastníků. Dalším problémem je chování státu spojeného s nuceným vyvlastněním majetku do svého vlastnictví. Bez chráněného vlastnického práva rozvoj tržní ekonomiky není možný. Pro řešení tohoto problému se zpracovávají zákonodárné normy, vylučující možnost libovolného a nekompensovaného vyvlastňování majetku, a garance, zabezpečující ochranu práv a zájmů majitelů. Na řešení tohoto problému je zaměřeno přijetí agrárního kodexu.

Právní vztahy ve věci přímých zahraničních investic na území Ruské federace jsou regulovány komplexem zákonných opatření a podzákonných nařízení včetně normativních aktů subjektů RF. Jen komplexní a souhrnné použití daných aktů s ohledem na jejich hierarchické uspořádání umožní zjistit mezery v problematice přímých zahraničních investic a najít možné řešení.

Také se řeší otázka ochrany práv duševního vlastnictví; řešení tohoto problému je nutné pro zabezpečení příznivých podmínek aktivizace inovační činnosti. Za tímto účelem byly do patentového zákona RF vneseny změny, garantující dodržování práv žadatelů a vlastníků patentů a zaměřené na zvýšení přitažlivosti a bezpečnosti patentování v Ruské federaci. Většina ustanovení patentového zákona bude uvedena do souladu s dohodou o právech duševního vlastnictví souvisejících s obchodem (TRIPS). Přijetí tohoto zákona bude velkým pokrokem na cestě přistoupení k Světové obchodní organizaci, toto přijetí v plné míře odpovídá politickým a ekonomickým zájmům Ruska.

Není tajemství, že velkým problémem investování do Ruska je nadměrně komplikovaná procedura nabytí povolovacích dokladů na provádění investiční činnosti. Zákonodárné iniciativy Ruska jsou zaměřeny na odstranění i těchto nedostatků. Je třeba zjednodušit proceduru registrace právnických osob, uspořádat systémy státní kontroly, zkrátit koncesované činnosti, uspořádat a zjednodušit proces získání licence na území Ruské federace.

Cestu ke zlepšení investičního klimatu Ruska vidím ve sblížení ruských a světových norem regulujících ekonomickou činnost. Za pokrok v tomto směru můžeme považovat reformování účetnictví a jeho uvedení do souladu s mezinárodními účetními standardy (IAS).

Na závěr bych chtěla zdůraznit, že bez ohledu na problémy, které v Rusku stále existují, jsou zřejmé reálné kroky zaměřené na zlepšení investičního a podnikatelského klimatu. Táto práce by mohla pomoci investorům, kteří se chystají proniknout na ruský trh a využít existující tam příležitosti. Je již proděláno spousta práce ke zlepšení investičního

klimatu Ruska. Jsem rada, že se situace mění a doufám, že tyto příznivé tendence se budou pokračovat i do budoucna.

Seznam použité literatury

1. Livencev, N., Kosťunina, G.: Mezdunarodnoe dvizenie kmitala, mezinárodní pohyb kapitálů. 1 vyd. Moskva:Ekonomist, 2004. ISBN 5-98118-012-9
2. Basov, A.: Financovo.kreditnoe regulirovanie investicionnogo rprocessa v Rossii., Finanční úvěrová regulace investičního procesu v Rusku; 1 vyd. Moskva:finance a statistika, 2002 ISBN 5-279-02793-6
3. Dorotina, N., Semiľutina, N.: Gosudarstvo i regulirovanie investic., Stát a regulování investic. 1 vyd. Moskva:Gorodec, 2003. ISBN 5-9258-0068-0
4. Kubižňak, L.: Ruská federace, Česká agentura na podporu obchodu Czech Trade, Praha 1999
5. Kalínska, E.: Příné zahraniční investice a jejich úloha v regionu střední a východní Evropy. 1 vyd. Praha:Vysoká škola ekonomická 1999. ISBN 80-7079-287-6
6. Zadražilová, D.: Mezinárodní management. 1 vyd. Praha: Vysoká škola ekonomická 2004. ISBN 80-245-0683-1
7. Zlobin, A Cenoukazanie svyšě., týdeník Ruský Newsweek, 2007, 22-28 října
8. Federální zákon č. 39-FZ z 25.02.1999 „O investiční činnosti v Ruské federaci, prováděné ve formě kapitálových vkladů“.
9. Federální zákon č. 160-FZ z 9.07.1999 „O zahraničních investicích na území Ruské federace“

Internetové zdroje

1. <http://budgetrf.ru> – rozpočtový systém RF
2. <http://www.newsru.com>
3. <http://www.cbr.ru> – oficiální stránky Centrální Banky RF
4. www.gks.ru – Goskomstat RF, Statistický úřad Ruska
5. www.ress.ru – ruská ekonomická společnost
6. <http://www.opec.ru> – externí kanál „Otevřená ekonomika“
7. <http://www.heritage.org> – the heritage foundation
8. www.oecd.org – organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj
9. www.finam.ru – trh a analytika
10. <http://www.weforum.org> – světový ekonomický fórum
11. <http://exportniklub.czechtrade.cz>
12. <http://www.businessinfo.cz>
13. <http://ru.wikipedia.org>
14. <http://www.minfin.ru> – ministerstvo finance RF
15. <http://www.nalog.ru> – ministerstvo zdanění RF

Seznam tabulek

Tabulka 1 Základní ukazatele rozvoje ekonomiky (v % ke stejné periodě roku 2006)	34
Tabulka 2 Dynamika počtu nezaměstnaných	40
Tabulka 3 Zdanění fyzických osob v Rusku	41
Tabulka 4 Platební bilance Ruské federace I-II čtvrtletí a I pololetí 2007 v mln.USD	43
Tabulka 5 Přítok zahraničních investic podle typu v I pololetí roku 2007 (v mil. dolarů USA).....	48
Tabulka 6 Zahraniční investice podle ekonomické činnosti za I pololetí roku 2007 (v mil. dolarů USA)	49
Tabulka 7 Zahraniční investice podle zemí původu (v mil. dolarů USD)	50
Tabulka 8 Globální index rozvoje maloobchodu 2006	55
Tabulka 9 Česko-ruská obchodní bilance (2000-1.čtvrtletí 2006).....	65

Seznam obrázků

Obrázek 1 Schéma realizace investičního projektu.....	30
Obrázek 2 Tempo růstu HDP Ruska ve srovnání s jinými rozvinutými státy.	35
Obrázek 3 Míra inflace v Rusku v roce 2007.....	36
Obrázek 4 Dynamika cen základních potravinářských výrobků.....	37
Obrázek 5 Dynamika cen na základní na nepotravinářské výrobky	38
Obrázek 6 Dynamika tarifů placených služeb obyvatelstvu	38
Obrázek 7 Nárůst cen v různých segmentech spotřebního trhu	39
Obrázek 8 Import zboží Ruskou Federací za roky 1994-2007.....	44
Obrázek 9 Nejdůležitější položky importu Ruska (v % k celkovému exportu).....	45
Obrázek 10 Poměr základních komponentů účtu běžných plateb obchodní bilance Ruska v letech 1998-2007	46
Obrázek 11 export zboží Ruské federaci leden-září 1994 – 2007.....	47
Obrázek 12 Nejdůležitější položky exportu Ruska (v % k celkovému exportu)	47

Příloha

Rusko je největším státem světa, má rozlohu 17 075 400 kilometrů čtverečných. Rusko je federálním státem od roku 1993. Tvoří ho „Podle ústavy 89 samostatných subjektů. Z toho je 21 republik, 2 města federálního významu (Moskva a Sankt Petěrburg), 6 krajů, 49 oblastí, 10 autonomních okruhů a 1 autonomní židovská oblast.“³⁷

89 subjektů lze rozdělit na 7 federální okruhy.

Základní charakteristika federálních okruhu

Centrální federální okruh (území 485,1 tis. km², 30,47 mil. obyvatel)

Administrativní centra:	Bělgorod, Brjansk, Vladimír, Voroněž, Ivanovo, Moskva, Kaluga, Kostroma. Kursk, Lipek, Orel, Rjazaň, Tver, Tula, Jaroslavl
Nerostné a surovinové zdroje:	ložiska hnědého uhlí, fosforitových rud, rašeliny.
Investiční perspektivy:	Konverze vojenských komplexů. Vědecký rozvoj výroby chemického průmyslu a strojírenství. Rozvoj turistiky, včetně výroby spotřebního zboží.

Dálnovýchodní federální okruh (území 6,2 tis km², 8,1 mil. obyvatel)

Administrativní centra:	Vladivostok, Chabarovsk, komsomol'sk-na-Amure, Blagoveščensk, Petropavlovsk-Kamčatský, Jakutsk, južno-Sahalinsk, Nahodka, Ussurijsk, Magda.
Nerostné a surovinové zdroje:	zásoby uhlí, železných a polymetalických rud, plynu . Průzkum ložisek cínu, mědi, rtuti, manganu. Velké zásoby lesa, diamantu, zlata
Investiční perspektivy:	Zpracování barevných kovů, dřeva. Rozvoj zahraniční turistiky se zakládáním turistických organizací. Vybudování sítě hotelů, kempů, loveckých základen na Kamčatce, v Jižním Přímoří, na Amuru

Povolžský federální okruh (území 1 038 000 km², 31 154 744 . obyvatel)

Administrativní centra:	Kazaň, Ufa , Nižnij Novgorod, Samara, Perm', Saratov, Tol'jati, Ulianovsk, Iževsk, Orenburg, Penza.
Nerostné a surovinové zdroje:	Zásoby ropy, plynu, břidlice, síry, kuchyňské soli Ložiska hnědého uhlí, kuchyňské soli, fosforitových rud, rašeliny.

³⁷ Zamykalova, M.: Mezinárodní obchodní jednání. 1 vyd. Praha: professional publishing 2003. ISBN 80-86419-28-2, str 105

Investiční perspektivy: Rozvoj podniků agrárně průmyslového komplexu, zpracovatelského průmyslu, automobilového průmyslu, chemického a petrochemického průmyslu
Rozvoj turistiky, zejména vodní

Severozápadní federální okruh (území 1 677 900 km², 13 974 466. obyvatel)

Administrativní centra: Sankt Petěrburg, Novgorod, Kaliningrad, Archangelsk, Čerepovec, Vologda
Nerostné a surovinové zdroje: Ložiska ropy, hořlavé břidlice, fosforitů, jantarů.
Investiční perspektivy: Příprava vysoce kvalifikovaných odborníků, vybudování vědecko-technických center světové úrovně. Zpracovatelský průmysl, Konverze vojenských podniků. Vytvoření volných ekonomických oblastí. \rozvoj turistiky. Zpracování jantarů, strojírenství.

Sibiřský federální okruh (území 5 114 800 km², 20 062 938 obyvatel)

Administrativní centra: Novosibirsk, Omsk, krasnojarsk, Irkutsk, Novokuzneck, kemero, Barnaul, Ulan-Ude, Tomsk.
Nerostné a surovinové zdroje: Zásoby ropy, plynu, černého uhlí a železné rudy.
Investiční perspektivy: Zavedení nových technologií. Projekční a konstrukční služby. diverzifikace vojenských podniků.

Uralský federální okruh (území 1 788 900 km², 12 373 926. obyvatel)

Administrativní centra: Jekaterenburg, Čeljabinsk, Túměn, Magnitogorsk, Nižnij Tagil, Kugan, Surgut, Nižněvartovsk, Zlatost, Kamensk-Uralsk.
Nerostné a surovinové zdroje: Zásoby ropy, plynu, železných rud, kamenné a kuchyňské soli. Prokazavy jsou zásoby polymetalické, niklové, bauxitové a rtuťové rudy, Mramor.
Investiční perspektivy: Rozvoj moderní a sportovní turistiky a rekreace. Vybudování sjezdářských tras.

Jižní federální okruh (území 589 200 km², 22 907 141 obyvatel)

Administrativní centra: Rostou na Donu, Majkop, Magas, elita, Volgograd, Astrachaň
Nerostné a surovinové zdroje: Zásoby ropy, plynu, Břidlice, síry, kuchyňské soli
Investiční perspektivy: rozvoj podniků agrárně-průmyslového komplexu, potravinářský průmysl chemického petrochemického, automobilového průmyslu. Ekologie, rozvoj turistiky, lázeňství.